

Ўзбекистон Республикаси
ИИВ нашри

ҚОНУНИЙЛИК ВА ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ УЧУН!

POSTDA

Gazeta 1930-yil 12-maydan chiqqa boshlagan • E-mail: postda@mail.uz • 2015-yil 4-aprel, shanba • № 14(4115)

ОСОЙИШТА КУНЛАР ҚАДРИ

Ушбу соҳа вакиллари об-ҳаво инжиқликларини: иссиқни ҳам, совуқни ҳам писанд қилишмайди. Улар ҳар қандай вазиятда ҳам жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашга ҳаракат қилишади. Кимларгадир бу жумлалар эриш туюлиши мумкин. Улар «Хўш, нима бўпти? Ўзларига бириктирилган ҳудудда патруллик қилиб юришибди-да», дейишар. Унда ўша одамлар ҳеч бўлмаса хаёлан ўзларини ИПХ ёки ППХ ходимлари ўрнига қўйиб кўришсин. Ҳуқуқбузарларнинг ўзига хос жиҳатларини пайқаш осонми? Кўпчиликнинг ичидан жиноят содир этганликлари учун кидирувда бўлганларни фарқлаш-чи? Уларни қўлга олиш чораларини кўриш-чи? Айтиб қўяйлик, суд ва тергов идораларидан яшириниб юрган бу кимсалар ўта хавфли ва қуролланган бўлиши мумкин. Аммо патруллик қилиб юрган ходимларнинг буни ўйлашга вақти борми? Ахир, ҳар дақиқа ганимат. Улар тезда қўлга олинмаса, ўзини оломон орасига уриши ёки қочиб қилиши тайин.

– Бизнинг вазифамиз битта, яъни жиноятчини қўлга олиш, токи унинг қилмишидан яна кимдир жабр чекмасин, – дейишди қисқагина қилиб Тошкент шаҳар ИИББ ЙХХБ 3-дивизиони 5-сафарбар гуруҳи инспектори, сафдор Фулом Мамиров ва ППХ бригадаси 3-батальони 2-отряди милиционер-ҳайдовчиси, сержант Жамшид Холов.

Улар хизмат фаолиятлари давомида қанчалаб ўғри ва талончиларни, лўнда қилиб айтганда, одамларнинг тинчини бузган муттаҳам кимсаларни қўлга олишган. Туш пайти ўзининг қора қилмишини содир этган шахс айнан уларнинг хушёрлиги, тезкорлиги туфайли кечга бориб қўлга олинган ҳолатлар ҳам бўлган.

Биз кўпинча тинч-осойишта ҳаётимиз ниманинг эвазига таъминланаётгани ҳақида ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Буни худди ўз-ўзидан шундай бўлиши керакдек табиий қабул қиламиз. Ваҳоланки, осуда тунлар, тинч-хотиржам кунлар замирида осойишталик посбонларининг беором, машаққатли хизматлари ётибди. Улар ҳам сизу бизга ўхшаган иссиқ жон. Ҳар қайси-

сининг оиласи, ота-онаси, бола-чақаси, орзу-ҳаваси бор. Шунга қарамай бу фидойи инсонлар ҳуқуқ-тартиботни таъминлаш, жиноятчиликка қарши курашиш йўлида ҳар куни керак бўлса ҳаётларини хавф остига қўймоқдалар. Буни ҳеч қачон унутмайлик, осойишта кунларнинг қадрига етайлик.

Ирина САЙФУТДИНОВА.
Шавкат ҚАҲҲОРОВ олган сурат.

Миннатдорлик

ДОИМО ЭЛ НАЗАРИДА БЎЛИНГ!

Ўзбекистон Республикаси ИИБ раҳбарияти номига Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани Ўзбекистон кўчаси 122-уйда яшовчи фуқаро Рисолат Галаевадан миннатдорлик хати келди. У ўз хатида жиноят иши юзасидан тезкор-тергов ҳаракатларини олиб бориш жараёнида Чироқчи тумани ИИБ ходимлари қонун устуворлигини таъминлаш йўлида қатъийлик билан ҳаракат қилиб, фуқароларда ижобий таассурот қолдиргани таъкидланган. Мактубда, жумладан, шундай сатрлар бор:

«Туман ИИБ тергов бўлинмаси катта терговчиси, капитан Ойбек Нарзуллаевнинг изланувчанлиги, масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда ишлаши, бошқа ходимларга хушмуомала бўлиши, зарур ҳолларда талабчанлик кўрсатиши сабабли жиноят ишига яқун ясалди. Туман ИИБ ЖК ва УЖҚКБ катта тезкор вакили, капитан Қахрамон Бойғозиев ҳам ўз вазифасини сидқидилдан бажарди. Мен бу иккала қонун ҳимоячисидан миннатдорман. Уларга сиҳат-саломатлик тилайман. Доимо элнинг назарида бўлишин!»

Амалиёт

ТИНГЛОВЧИЛАР БИЛИМЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШМОҚДА

Айни кунларда мамлакатимиз ички ишлар идораларида республика ИИБ Академияси тингловчиларининг амалиёти давом этмоқда.

Тошкент шаҳрида амалиёт ўтаётган тингловчилар Мирзо Улугбек, Юнусов ва Чилонзор туманлари ИИБда тергов, жиноят кидирув, жиноятларнинг олдини олиш ҳамда эксперт-криминалистика фаолияти бўйича олган билимларини мустаҳкамламоқда. Уларга ўз соҳасининг тажрибали мутахассислари мураббий этиб бириктирилган. Бўлажак ходимлар касб сир-асрорлари ҳақида тўлиқ тушунчага эга бўлишлари учун воқеа жойига чиқиб, ҳар бир ҳолатни кўздан кечирмоқда. Бу, ўз навбатида, уларга хизмат жараёнида нималарга эътибор қаратиш, фуқаролар билан хушмуомала бўлиш сингари ички ишлар идоралари ходими учун зарур бўлган ҳислатларни ўзлаштиришда ёрдам бериши, шубҳасиз.

(Давоми 3-бетда).

УШБУ
СОҲДА

ҲАМИША ОДАМЛАР
ОРАСИДА 6-бет

10-бет

ЧЕТ ТИЛЛАРНИ
ЎРГАНИШ – ЗАМОН
ТАЛАБИ

11-бет

ТАНСИҲАТЛИК –
ЭНГ КАТТА БОЙЛИК

РАЗОЛАТ БОТҚОҒИДАГИ
ГУМРОҲЛАР 13-бет

ТОШКЕНТДА ЖАҲОН
ЧЕМПИОНАТИ БЎЛИБ
ЎТМОҚДА 14-бет

ЎЗБЕКИСТОН

ҲАФТА ИЧИДА

● Пойтахтимизда Ўзбекистон ва Жанубий Корея ишбилармонлари иштирокида кооперацион биржа бўлиб ўтди. Айти пайтда Ўзбекистонда Жанубий Корея ишбилармонлари билан ҳамкорликда ташкил этилган савдо, тўқимачилик ва енгил саноат, тоғ-кон металлургияси, кимё ва озиқ-овқат саноати, машинасозлик, сайёҳлик, соғлиқни сақлаш ва хизмат кўрсатиш каби соҳаларда иш юритадиган тўрт юздан зиёд корхона фаолият кўрсатмоқда. Тадбирда ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантириш, иқтисодийнинг турли йўналишларида бизнес алоқаларини кенгайтириш, савдо ва саноат соҳаларида қўшма лойиҳалар ишлаб чиқиш ва амалга оширишга келиши олинди.

* * *

● Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетида мамлакатимиз таълим тизимида чет тилларни ўрганиш тизимини такомиллаштириш юзасидан амалга оширилаётган ишларга бағишланган матбуот анжумани ўтказилди. Президентимизнинг 2012 йил 10 декабрдаги Қарори чет тилларни ўқитишни сифат ва мазмун жиҳатдан янада юксалтиришда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Анжуманда мулоқот муҳитини шакллантириш ва чет тилларни ўрганишни оммалаштиришда халқаро ташкилотлар ҳамда хорижий таълим муассасалари билан самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш масалалари муҳокама этилди.

* * *

● Ёшлар ижод саройида «Таълим ва мутахассислик» XII халқаро кўргазмаси очилди. Кўргазмани ўтказишдан асосий мақсад ёшларни Ўзбекистон ва хорижий мамлакатлар таълим тизимининг замонавий усуллари билан яқиндан таништириш, ўқув муассасалари ўртасида ўзаро тажриба алмашиш, ёшлар ўзи қизиққан соҳалардаги ўқув юрталарини танлашига кўмаклашиш ва янги иш ўринларини тақдим этишдан иборатдир. Икки йўналишда ўтказилаётган ушбу кўргазмада Ўзбекистон, Хитой, Корея Республикаси, Латвия, Россия, Малайзия, Буюк Британия, Венгрия, Польша, Канада, Сингапур, АҚШ, Исроил ва бошқа давлатларнинг йигирмадан зиёд етакчи олий таълим муассасаси ва уларнинг олтмишдан ортиқ филиали, тил марказлари, кўплаб иш берувчи ташкилотлар қатнашмоқда.

* * *

● Республика болалар кутубхонасида «Фарзандимга китоб совға қиламан!» маърифий акцияси ўтказилди. Йилига қарийб 150 минг ёш китобхон келадиган ушбу зиё маскани ҳар йили юртимиз ҳамда хорижий наشريётлар томонидан чоп этилган бадий, луғавий, энциклопедик адабиётлар билан тўлдириб борилмоқда. Кутубхонанинг www.kitob.uz сайти ташкил қилинган бўлиб, ундан фойдаланувчи ўқувчилар сони кундан кунга ортиб бормоқда. Акцияда болалар учун юртимиз наشريётларида тайёрланган китоблар, альбом ва журналларнинг кўргазмаси ташкил этилди. Ўғил-қизларга бадий, илмий-оммабоп адабиётлар совға қилинди.

ОАВ хабарлари асосида тайёрланди.

ТАЙИНЛАНДИЛАР

Подполковник Умидбек Боғибевич ОТАЖОНОВ –

Республика ИИБ Патруль-пост хизмати ва жамоат тартибини сақлаш бош бошқармасига бевосита бўйсунувчи Хорижий давлатлар дипломатик ваколатхоналарини қўриқлашни таъминлаш бўйича алоҳида милиция батальони командири лавозимига

Подполковник Илҳомжон Камолитдинович ОРТИКОВ –

Республика ИИБ Қоровул қўшинлари бош бошқармаси ҳарбий қисм командири лавозимига

Подполковник Фарҳоджон Пардаваевич ҚОСИМОВ –

Тошкент вилояти ИИБ бошлиғининг ўринбосари лавозимига

Подполковник Ўткир Каримович БАДАЛОВ –

Бухоро вилояти Қорақўл тумани ИИБ бошлиғи лавозимига

Подполковник Раҳматулла Хотамович ТУГАЛОВ –

Жиззах вилояти Фаллаорол тумани ИИБ бошлиғи лавозимига

Подполковник Аслиддин Муҳиддинович ЖАЛОЛОВ –

Жиззах вилояти Арнасой тумани ИИБ бошлиғи лавозимига

Майор Жўрабек Мамирович ХОЖАНОВ –

Жиззах вилояти Мирзачўл тумани ИИБ бошлиғи лавозимига

Майор Жаҳонгир Гаппорович РАЖАБОВ –

Қашқадарё вилояти Қарши тумани ИИБ бошлиғи лавозимига.

Анжуман

ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

ИИБ Академиясида «Жамоат тартибини сақлаш ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашнинг долзарб масалалари» мавзусида республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Мавзудан ҳам кўриниб турибдики, ушбу анжумани ўтказишдан мақсад жамоат тартибини сақлаш ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги фаолиятда мавжуд муаммоларни аниқлаш, ўрганиш, уларни ҳал этишнинг энг мақбул йўлларини, тегишли соҳавий хизматларнинг ушбу йўналишдаги фаолиятини янада такомиллаштириш истиқболларини белгилаб олишдан иборат эди.

Тадбирда Олий Мажлис Сенати аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Бош прокуратура, Давлат божхона қўмитаси, Давлат солиқ қўмитаси, қатор вазириликлар ва идоралар вакиллари, шунингдек ИИБ Академияси ва бошқа олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, оммавий ахборот воситалари вакиллари қатнашди.

Юртимизда тинчлик-осойишталик ҳукм сураётганлиги халқимиз яратувчилик меҳнати билан бандлиги қўлга киритилаётган барча ютуқларнинг тавсиялар ишлаб чиқилди, бунга эса суд-ҳуқуқ соҳасида, шу жумладан, ички ишлар идоралари тизимида изчиллик билан амалга оширилаётган ислохотлар туфайли эришилаётгани тадбирда қайд этилди.

Хусусан, ички ишлар вазирилиги ва унинг қуйи тузилмалари фаолиятини янада такомиллаштириш учун қонунчилигимиз даражасида барча шарт-шароитлар яратилгани алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Конференция жараёнида жамоат тартибини сақлаш ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашнинг илмий-ҳуқуқий асосларига, ички ишлар идоралари тегишли хизматларининг ушбу соҳадаги ҳамкорлигига тааллуқли масалалар муҳокама қилинди. Шунингдек, фуқароларнинг асосий омили эканлиги, бунга эса суд-ҳуқуқ соҳасида, шу жумладан, ички ишлар идоралари тизимида изчиллик билан амалга оширилаётган ислохотлар туфайли эришилаётгани тадбирда қайд этилди.

ни ривожлантириш масалалари ҳам муҳокама марказида бўлди.

Анжуман чоғида ўзаро самарали фикр алмашилди. Ички ишлар идораларининг жамоат тартибини ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашга, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга жалб этиладиган хизматлари фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий механизмларини янада такомиллаштиришга оид таклифлар берилди. Бундан ташқари, илмий-амалий анжуман иштирокчилари томонидан ушбу соҳадаги ҳуқуқий муносабатларни тартибга солиш бўйича илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқилди.

Д. РАҲМОНОВ,
подполковник.

Кўрик-танлов

ДАВЛАТ ЁНГИН НАЗОРАТИ ИНСПЕКТОРЛАРИ

нафақат ўзаро беллашди, балки тажриба ҳам алмашди

ИИБ Ёнгин хавфсизлиги бош бошқармасида «Давлат ёнгин назоратининг энг яхши инспектори» кўрик-танловининг республика босқичи бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ, Тошкент шаҳар ИИББ, вилоятлар ИИБ ҳамда Навоий кон-металлургия комбинати Ёнгин хавфсизлиги бошқармаларидан танловнинг дастлабки босқичида голибликни қўлга киритган инспекторлар баҳслашди.

Иштирокчилар дастлаб пойтахтимизнинг Миробод туманида жойлашган «Pallada investment» шўба корхонасида бўлиб, бу ерда ўқув ёнгин-техник текши-

рувини ўтказишди. Мазкур жараёнда аниқланган камчиликлар, уларни бартараф этишга қаратилган тавсиялар ишлаб чиқилди ва тегишли ҳужжатлар тузилди. Айти шу ҳужжатлар асосида давлат ёнгин назорати инспекторларининг касбий билим, маља ва маҳорати баҳоланди. Натижада Навоий кон-металлургия комбинати Ёнгин хавфсизлиги бошқармаси, Бухоро, Сирдарё ва Андижон вилоятлари ИИБ ҳамда Тошкент шаҳар ИИББ вакиллари ушбу топшириқни юқори савияда бажаргани эътироф этилди.

Танловнинг кейинги шартлари махсус тест саволлари иштирокчилар эътиборига ҳавола қилинди. Бу – инспекторларнинг билиминини яна бир қарра

синовдан ўтказди. Якуний натижаларга кўра, Сирдарё вилояти ИИБ, Тошкент шаҳар ИИББ, Бухоро ва Андижон вилоятлари ИИБ ЁХБ ходимлари юқори балларни тўплашга эришди.

Шунингдек, танлов давомида қатнашчиларнинг ўз ҳудудларида ёнгин хавфсизлигини таъминлаш ва ёнгинларнинг олдини олиш бўйича амалга ошираётган профилактик ишлари юзасидан тақдим этилган реферат ва фотоальбомлар ҳам ўрганиб чиқилди.

Кўрик-танлов якунига кўра, Сирдарё вилояти Ховос тумани ИИБ ЁХБ инспектори, сержант Нурали Алиев голиб, деб топилди. Иккинчи ўринни Тошкент шаҳар Юнусобод тумани

ИИБ ЁХБ катта инспектори, сержант Дилшод Умаров эгаллади. Бухоро вилояти Ғиждувон тумани ИИБ ЁХБ катта инспектори, сержант Илҳомжон Нўмонов ва Андижон вилояти Қўрғонтепа тумани ИИБ ЁХБ инспектори, сержант Фазлиддин Аҳмедов учинчи ўринга муносиб кўрилди.

– Ушбу танлов менда катта таассурот қолдирди, – дейди танлов голиби, сержант Нурали Алиев. – Чунки беллашув давомида ҳамкасбларимиз билан ўзаро тажриба алмашилди. Энди бу қимматли тажрибани иқтисодий тармоқлари ва ижтимоий объектлар, аҳоли турар-жойларида ёнгин хавфсизлигини таъминлашга сарфлаймиз.

Танлов якунида голиб ва совриндорлар ИИБ ЁХБнинг Фахрий ёрликлари билан тақдирланди.

О. КАМОЛОВ.

Амалиёт

ТИНГЛОВЧИЛАР БИЛИМЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШМОҚДА

(Давоми.
Бошланиши 1-бетда).

ИИВ Академияси катта ўқитувчиси, подполковник Х. Мухторов, ўқитувчилар – майор У. Кабулов, капитанлар Д. Маҳмудов, Ф. Ҳакимов ҳамда О. Алланазаров, катта лейтенант М. Уматовлар амалиёт ўташ мобайнида тингловчиларга раҳбарлик қилмоқда.

— Тингловчиларимиз таълим муассасаларида тарғибот-ташвиқот тадбирлари ўтказишда ҳам жонбозлик кўрсатаёпти, — дейди подполковник Х. Мухторов. — Уларнинг эртага хизмат жараёнида қоқилмаслиги учун узоқ йиллар соҳада самарали хизмат қилган фахрийларимизнинг бой ҳаётий тажрибалари билан ўртоқлашиш мақсадида учрашувлар ташкил этилаётгани ҳам ўз самарасини беради.

Шу ўринда айтиш лозимки, Мирсаид Ҳайдаров, Фаррух Мамажонов, Абдуғани Эргашев сингари тингловчилар амалиёт жараёнида ўзларининг интилувчанлиги ва тиришқоқлигини намойиш этишяпти.

ИИВ Академиясининг бир гуруҳ тингловчилари Тошкент вилояти ИИБда амалиёт ўташяпти. Уларнинг амалиёт ўташлари учун барча шароитлар яратилган. Тингловчилар ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг юзага келиш сабаблари, уларнинг олдини олиш учун нималарга аҳамият қаратиш зарурлиги сингари долзарб масалаларга оид саволларга тажрибали мураббийларидан батафсил жавоб олишмоқда.

Зангиота тумани ИИБда амалиёт ўтаётган тингловчиларнинг тартиб-интизомга қатъий амал қилиши, ҳужжатлар билан ишлашни, берилган топшириқларни ўз вақтида ва сифатли бажаришини ИИВ Академияси жиноятларнинг олдини олиш кафедраси катта ўқитувчиси, подполковник Д. Раҳмонов ҳамда криминалистика кафедраси ўқитувчиси, майор А. Тожиев мунтазам назорат қилиб боришмоқда.

— Амалиёт мобайнида дастлабки тергов ҳаракатларини олиб бориш, жиноят ишини кўзгагиш қароридан айблов хулосасигача бўлган, қолаверса, ярашув, жиноят ишини тугатиш жараёнларини ўрганиш, — дейди тергов йўналиши бўйича таҳсил олаётган тингловчи Рамазон Қўшбоқов. — Бундан ташқари, сўроқ қилиш, тергов ҳаракати давомида шахслар билан психологик алоқа ўрнатиш сингари масалалар ҳам эътибордан четда қолмаяпти. Эртага ўз соҳамизнинг малакали мутахассиси бўлишимизда бу ерда олган амалий кўникмаларимиз асқотади, албатта.

Яқинда «Эркин» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган дўкон ва сартарошхонадан DVD плеер ҳамда телевизор ўғирлангани тўғрисидаги хабар олинган, тергов-тезкор гуруҳи йўлга отланди. Ходимларнинг олиб борган саъй-ҳаракатлари туфайли жиноятчи қўлга олинди. Мазкур гуруҳ таркибиде бўлган тингловчилар Элёр Донабоев ва Ботир Тешабоев бу жараёнда бевосита иштирок этиб, зарур кўникмага эга бўлишди.

А. ШЕРЗОДОВ.

ИИВ Академиясининг битирувчи курс тингловчилари Фарғона вилоятининг Фарғона ва Қўқон шаҳарлари ички ишлар идораларида ўқув амалиётини ўтамоқдалар.

Тингловчилар амалиёт давомида Академия жиноят жараёни кафедраси ўқитувчиси, майор А. Султонов раҳбарлигида тезкор-қидирув фаолияти,

профилактика, криминалистика ва тергов йўналишларида ўз билимларини мустаҳкамлашмоқда. Бириктирилган мураббийлар билан биргаликда ўқув амалиётининг муваффақиятли ўтиши ва тингловчиларга юклатилган меъёрий топшириқларнинг талаб даражасида бажарилиши учун уларга тегишли кўрсатма ва йўналишлар бериб боришмоқда.

Академия тингловчилари ташаббуси билан тур-

ли учрашувлар, маънавий-маърифий тадбирлар ҳам ўтказилиб, ҳуқуқбузарлик ва жиноятларнинг олдини олиш, ёшларни турли ёт иллатлардан сақлаш каби долзарб мавзуларда суҳбатлар ўтказилаёпти. Ана шундай тадбирлардан бири Қўқон шаҳридаги энгил саноат касб-хунар коллежида бўлиб ўтди.

Унда тингловчилар – Абдор Аъзамов, Рустам Абдуллаев ва Гулзода Йигиталиева ИИВ Академиясида тингловчиларнинг билим олишлари учун яратилган шароитлар, вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш сингари мавзуларда сўз юритдилар.

Шу куни Кексаларни эъозлаш йили муносабати билан тингловчилар Қўқон шаҳрида истиқомат қилувчи Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, истеъфодаги катта сержант Рўзимат Рашидовнинг хонадониде ҳам бўлишди. Рўзимат ота бўлғуси мутахассисларга ички ишлар идораларидаги фаолияти ҳақида гапириб, ўзининг қимматли маслаҳат ва ўғитларини берди.

Тингловчилар ўқув амалиётини ўташ жараёнида жиноятларнинг олдини олиш ва фош этишда бевосита иштирок этишаётгани ҳам алоҳида эътиборга молик. Назария билан амалиётни уйғунлаштиришга қаратилган бу саъй-ҳаракатлар ички ишлар идораларига етук мутахассисларни тайёрлаб беришда, албатта, ўзининг ижобий самарасини беради.

Бўрибой ОМОНЗОДА.

Наманган шаҳар ИИБда амалиёт ўтаётган тингловчиларнинг турли жино-

ятларни фош этишда бевосита қатнашаётгани уларнинг зарур амалий кўникма ҳосил қилишларида қўл келмоқда.

Масалан, яқинда шаҳар ИИБга фуқаро Д. Абдуллаева ариза билан мурожаат этиб, қимматбаҳо тилла тақинчоқлари ва пулини номаълум шахс ўғирлаб кетганини маълум қилди. Мазкур ҳолат юзасидан Академия тингловчиси Абдоржон Турғунов ҳамда унга мураббий этиб бириктирилган Наманган шаҳар ИИБ ЖК ва УЖҚКБ тезкор вакили, капитан Акмал Аҳмедов томонидан тезкор-қидирув суриштирув ишлари олиб борилди. Натижада ушбу ўғриликни Наманган шаҳрида яшовчи А.Т. содир этгани аниқланиб, ашъвий далиллар билан ушланди, пул ва тилла буюмлар эгасига қайтарилди.

Наманган вилояти ИИБ раҳбарияти томонидан тингловчилар амалиётни самарали ўтказишлари учун керакли шарт-шароитлар яратиб берилган. Иш ўрганиш амалиёти махсус дастур ва режага мувофиқ изчил амалга оширилмоқда.

Фарҳод БОБОМУРОДОВ,
капитан.

ДУЊЕДАН

ДАРАКЛАР

МУВАФФАҚИЯТЛИ ПАРВОЗ

Хитой ўзининг глобал навигация тизимини яратиш мақсадида навбатдаги парвозни муваффақиятли амалга оширди. Ракета ёрдамида фазога кўтарилган ушбу сунъий йўлдош мамлакатнинг орбитал гуруҳдаги 17-аппарати ҳисобланади. Хитой ўзининг навигация тизимини барпо этишни 2000 йилда бошлаган эди. 2020 йилга келиб ушбу тизимдаги сунъий йўлдошлар сони 35 тага етиши керак. Шунда янги глобал тизим бутун Ер юзини қоплайди.

БЕМАҲАЛ ЭСГАН БЎРОН

Яқинда юз берган бўрон туфайли Европанинг бир қатор мамлакатларида, хусусан Германияда турли ноқулайликлар юзага келди. Масалан, баъзи бир йўналишларда поездлар қатнови тўхтаб қўйилди. Биргина Гамбург шаҳрида 63 та авиарейс бекор қилинди. Баварияда бир неча минг уй электр таъминотисиз қолган. Голландияда шамолнинг тезлиги соатига 120 километрга етган. Энг ачинарлиси, қитъа мамлакатларида кучли бўрон туфайли тўққиз кишининг ҳаётдан кўз юмгани қайд этилган.

ЧИПТАЛАР САВДОСИ БОШЛАНДИ

2016 йилги Олимпия ўйинлари ташкилий қўмитаси Бразилия аҳолиси учун чипталар савдоси бошланганини эълон қилди. Жорий йилнинг 1 апрелидан эътиборан махсус лотерея ўйинларида иштирок этишни истаган ҳар бир бразилиялик спорт ишқибози чипта сотиб олиш учун ариза бериши мумкин. Дастлабки лотерея ўйинлари натижалари шу йилнинг июнида эълон қилинади. Унда омади чопмаганларга август ойида ўтказиладиган иккинчи лотерея ўйинларида қатнашиш имкони берилади.

САБАБЛАРИ ОШКОР ҚИЛИНМАЯПТИ

Қуролланган ёнғин ўчирувчи АҚШнинг Челтнем шаҳрида ўзининг тўрт нафар ҳамкасбини гаровга олди. У ҳатто дўқ-пўписа қилиб деворга ўқ ҳам узди. Полициячилар билан бир соат давомида музокара олиб боргач, гаровдагиларни қўйиб юбориб, ҳокимият вакиллари таслим бўлди. Ҳодиса туфайли ҳеч ким жароҳат олмаган. Ушбу ҳолат юзасидан тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда. Аммо воқеа сабаблари ҳозирча ошкор қилинмаяпти.

ТОНГДАГИ МУДҲИШЛИК

Пайшанба куни эрталаб «Аш-Шабоб» террорчилик гуруҳи жангарилари Кениянинг Гарисса шаҳридаги университетнинг ётоқхонасига бостириб киришди. Сўнгги маълумотларга кўра, 147 талаба уларнинг хунрезликлари қурбони бўлган, 79 киши эса жароҳатланган. Ўтказилган махсус операция чоғида барча жангарилар йўқ қилинган.

Интернет материаллари
асосида тайёрланди.

Битирув

БУ ДАРГОҲДА ЁШ ХОДИМЛАР

малака ошириб чиниқишади ва хизмат сирларини ўрганишади

Республика ИИБ ШТБХга бевосита бўйсунувчи Сержантлар таркибини қайта тайёрлаш ва малака ошириш Тошкент шаҳар марказида байрамона кайфият ҳукмрон. Саф майдонида ҳозир бўлганлар навбатдаги бошланғич тайёргарликдан ўтган сафдорлар ва малака оширган сержантлар таркибининг навбатдаги битирув тантанаси бошланишини сабрсизлик билан кутиб турибди.

Марказ бошлиғи, полковник И. Самандаров тадбирни очиб, тингловчи ва курсантларни ҳаётларидаги унутилмас кун билан табриклар экан, юрт осойишталигини таъминлаш нақадар шарафли ва масъулиятли вазифа экани, ички ишлар идоралари ходими деган юксак номга муносиб бўлишда бу ерда олган билимлари асқотишига ишонч билдирди. У шунингдек, битирувчилар эл-юрт тинчлигига раҳна солувчи ҳар қандай хатти-ҳаракатларга қарши мардонавор курашиб, вазирлик ва марказ раҳбарияти, қолаверса ота-оналар ишончини оқлашларига умид билдирди.

Тадбирда сўзга чиққанлар мамлакатимизда юз бераётган улкан ўзгаришлар, бунёдкорлик ва ободончилик ишлари ҳақида ҳам гапиришди. Бундай юксалишлар замирида бевосита тинчлик-осойишталик ётганлиги, уни асраш йўлида фидойилик ҳамда жонбозлик кўрсатиш зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Юртбошимиз раҳнамолигида ёшларга яратилаётган қулайликлар, кўрсатилаётган эътиборни кичик сержант А. Маматов ҳамда сафдор Ф. Жўраев тўқинлашиб айтиб ўтди. Улар шунингдек, таҳсил давомида олган билимларини

амалий фаолиятда тўғри қўллаб, билдирилган юксак ишончни оқлашга тенгдошлари номидан яна бир бор ваъда беришди.

Тантанали маросимда битирувчиларга сертификатлар топширилди. Бундан ташқари, яхши билими, намунали хулқи, ташаббускорлиги билан бошқаларга ўрнак бўлаётган бир гуруҳ ёшлар марказнинг Фахрий ёрликлари билан тақдирланди.

Шерзод АБДУСАМАДОВ.
Абу КЕНЖАЕВ
олган суратлар.

Шавкат КАҲҲОРОВ олган сурат.

да фаол иштирок этганларни Фахрий ёрлик ва диплом билан тақдирлади.

Эътиборли жиҳати, тажриба тариқасида ўқув йиғини бошида бу ерга келганларнинг хизматга бўлган лаёқати ҳар томонлама чуқур ўрганилиб, ҳар бир тингловчи ва курсантнинг билим савиясини янада мустаҳкамлашга қаратилди.

Марказ катта ўқитувчиси, подполковник А. Юсуповнинг таъкидлашича, ушбу тажриба кутилган натижани берди. Мақсадга эришишда касб сир-асрорларини мукамал ўргатиш қаторида, турли тадбир ҳамда учрашувлар, мусобақалар ташкиллаштирилгани, музейлар ва диққатга сазовор жойларга уюштирилган саёҳатларнинг аҳамияти катта бўлди.

– Марказда ўрганганларим ҳаётим ва хизмат фаолиятимда бир умр асқотади, – дейди Сурхондарё вилоятидан келган сафдор Азамат Жумақулов. – Бошланғич тайёргарлик даври қандай ўтганини сезмабман: дарслардан сўнг спорт ёки бирор қизиқарли тадбирлар билан шуғулландик. Айниқса, «Диний экстремизм бизга ёт иллат» мавзусида ўтган учрашувлар бу борадаги билимларим ва дунёқарашимнинг кенгайишида муҳим аҳамият касб этди. Бошқа вилоятлардан келган ҳамкасблардан дўстлар орттирдим. Бу ерда олган билимларимни хизматимда қўллаб, ҳамкасбларимга ибрат кўрсатишни дилимга тукканман...

Тадбир сўнгида ҳар жиҳатдан ўрнак кўрсатган битирувчиларнинг хизмат жойларига марказ раҳбариятининг ташаккурномаси жўнатилди.

Ўз мухбиримиз.

Тадбир

БОШҚАРМАДА НАВРЎЗ АЙЁМИ

Юртбошимиз ташаббуси билан жорий йилнинг «Кексаларни эъзозлаш йили» деб номлангани ёши улуг инсонларга ғамхўрлик қилиш борасидаги ишларни янада кучайтиришда дастуруламал бўлаяпти. Транспортдаги ИИБ ходимлари ҳам соҳада кўп йиллар хизмат қилиб, айна пайтда кексалик гаштини сураётган фахрийлар ҳолидан хабар олиб, улардек муносиб бўлишда бошқаларга ибрат кўрсатишмоқда.

Яқинда раҳбарият ташаббусига кўра, бир гуруҳ фахрийлар бошқармага тақдир этилди. Тадбир аввалида бошқарма бошлиғи, полковник Р. Гафаров сўзга чиқиб, фахрийларни Наврўз айёми билан табриклаб, юртимиз осойишталиги таъминланишида уларнинг ҳам муносиб хизматлари бўлганини эътироф этди. Шунингдек, кексалик гаштини сураётган бўлишига қарамай, ўз тажрибалари

билан ўртоқлашиб, ёш ходимларни хизмат бурчига ва она-Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш ишларида яқиндан ёрдам бераётганликлари учун миннатдорлик билдирди.

Учрашувда фахрийлар ёш ходимларга ўзларининг хизмат фаолиятлари билан боғлиқ воқеалардан сўзлаб беришди. Шундан сўнг дастурхонга Наврўз таоми – сумалак тортилди.

– Шогирдларимизнинг барча ютуғи биз учун ҳам шараф, – дейди Транспортдаги ИИБ фахрийлар кенгаши раиси, истеъфодаги полковник Ҳаёт Салихов. – Бошқармада турли тадбир ва учрашувлар тез-тез уюштириб турилади. Ўз навбатида, ходимлар фахрийларни йўқлаб, ҳол-аҳволидан хабардор бўлиб туришади, ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашади. Бугунги учрашув ҳам ана шундай тадбирлардан бири бўлиб, биз, фахрийларга кўрсатилган эътибор, эъзоздан кўнглимиз тоғдек кўтарилди.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

Учрашув

ФАХРИЙЛАР ДОИМО ЭЪЗОЗДА

Республика ИИБ ШТБХга бевосита бўйсунувчи Сержантлар таркибини қайта тайёрлаш ва малака ошириш Фарғона шаҳар марказида Кексаларни эъзозлаш йили муносабати билан учрашув бўлиб ўтди.

Вилоят ҳокимлиги ҳамда адлия бошқармаси билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирга ички ишлар идораларида узоқ йиллар хизмат қилган фахрийлар тақдир этилди. Учрашувни марказ бошлиғи ўринбосари, подполковник А. Эминов очиб, жорий йилнинг «Кексаларни эъзозлаш йили» деб номлангани бежиз эмаслиги, чунки халқимиз азалдан ёши улуг инсонларни эъзозлаб келгани, уларни ҳурмат қилиб, ҳолидан хабар олиш миллий қадриятларимизнинг бир бўлаги эканлигини таъкидлаб ўтди.

Анжуманда Фарғона вилояти Маънавият тарғибот маркази бошлиғи ўринбосари Ш. Тўйчиев, вилоят адлия бошқармаси масъул ходими М. Топволдиев ва бошқа сўзга чиққанлар, кексаларга ғамхўрлик кўрсатиш мақсадида ҳукуматимиз томонидан амалга оширилаётган кенг қўламли ишлар хусусида тўхталиб ўтди. Шунингдек, кексаларнинг ҳаётий тажрибалари ёш авлод учун ибрат мактаби вазифасини бажараётгани мисоллар орқали баён қилинди.

Учрашув давомида марказ тингловчи ва курсантлари ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олдилар.

Ш. ЮСУПОВ,
майор.
Фарғона вилояти.

Юксак мукофот соҳиблари

Жиззах туманилик Неъматкул аканинг тўнғич ўғлини бобоси Зокир полвонга торган дейишлари бежиз эмасди. Жасур болалигидаёқ тенгқурларидан дуркунлиги билан ажралиб турарди. Уни эркалаб полвоннинг невараси дейишганида, катта бўлсам бобомдек бўламан, деб қўярди ўзича фахр билан.

Мактабда ўқиб юрган кезларида спортнинг кураш, самбо турлари билан шуғулланган Жасур бир неча бор вилоят миқёсидаги мусобақаларда иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллади. Унинг ички ишлар идораларида хизмат фаолиятини бошлашида айни шу жиҳат муҳим ўрин тутган, албатта. Бироқ ўсмир йигит қалбида мазкур соҳага бўлган ҳавас ва қизиқишнинг қатъий мақсадга айланишида отасининг яқин дўсти, ҳозирда истеъфодаги майор Фарҳод Шокировнинг катта роли бор.

– Кесиб-кесиб гапирадиган, хизмат кийими ўзига ярашган бу кишига жуда ҳавас қилардим, – дейди сержант Жасур Мукумов. – Киноларда ички ишлар идораси ходимини кўрсам, кўз олдимга Фар-

ҳод амаки келарди. Бир куни унга «Мен ҳам милиционер бўламан», дедим. Фарҳод амаки бошимни силади ва кулимсираб, «Ҳа, сенга ўхшаган жасур, полвон йигитлар керак», деди. Бу гап менга гўё ички ишлар идораси эшигини очиб бергандай бўлди.

Жасур Мукумов ички ишлар идораларида хизматни жазони ижро этиш муассасасидан бошлади. Хизмат давомида спорт билан шуғулланишни катта қилмади, вилоят ИИБ томонидан ташкил этилган мусобақаларда муваффақиятли иштирок этди. Жасурнинг спортдаги ютуқларини кузатиб борган вилоят ИИБ раҳбарлари унга Алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отрядига ўтишни таклиф қилди. Ўзининг жисмоний ва жанговар тайёргарлиги-

ни янада маромига етказиш учун бу жуда яхши имконият эканлигини англаган Жасур таклифга ҳеч иккиланмай рози бўлди.

Болаликдан жиноятчилар билан юзлашиб, уларга қарши курашиш орзусида юргани учун ҳам янги хизматга тезда кўниқиб кетди. Вилоят ҳудудида ўтказилган барча тадбирларда фаол қатнашиб, жамоат тартибини сақлаш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларга қарши курашиш, қидирувда бўлган жиноятчиларни аниқлаш ва қўлга олиш юзасидан ўтказилган тезкор тадбирларда ўзининг ташкилотчилик, ташаббускорлик хислатларини кўрсата бошлади. Хусусан, «Тозалаш-Антитеррор» профилактик тадбирида иштирок этган сержант Ж. Мукумов Фаллаорол тумани Авлиё қишлоғида истиқомат қилувчи Ж. Илҳом ўз уйида 12 ва 16 калибрли ов милтиқла-

рининг 20 дона гильзаси ва 4 дона жанговар патрон, 68,1 грамм порох ҳамда ўқдори ясаш учун мўлжалланган ускунани ноқонуний равишда сақлаб келганлиги аниқлади.

Мақоламиз қахрамонининг фаолиятида бундай мисоллар кўпга топилади. Энг муҳими, у қайси тадбирда иштирок этмасин, ташаббускорлик, фаоллик кўрсатади. Шунинг учун ҳам вилоят ИИБ раҳбарияти томонидан доим рағбатлантирилиб, ҳамкас-

бларига ўрнатилган қилиб кўрсатилади.

Сержант Жасур Мукумов жамоада намунали хизмати билан бирга спорт устаси сифатида ҳам ўрнатилган. Вилоят миқёсида уюштирилган мусобақада оғир атлетика йўналишида биринчи ўринни эгаллаб, полвонлар сулоласидан эканлигини яна бир бор исботлади. ИИБ ходимлари ўртасида ўтказилган Республика мусобақасида эса самбо бўйича шохсупанинг энг юқорисини забт этди. Ўшунга қўшиб яна бир жиҳат шуки, Жасур ўз устида тинмай ишлайди, маҳорат ва тажрибасини мунтазам ошириб боради. Ўзи билган кураш усуллари бошқаларга, ҳамкасбларига ўргатишдан ҳам эринмайди.

Юртимизда эл-юрт осойишталиги йўлидаги қилинган фидойилик ҳар доим ўзининг муносиб

рағбатини топиб келган. Вилоят ИИБ алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди катта мутахассиси, сержант Жасур Мукумовнинг хизматдаги ютуқлари ҳам юксак баҳо-ланиб, Юртбошимиз Фармонида кўра «Жасурат» медали билан тақдирланди.

– Очиғи, бундай юксак мукофот берилишини кутмакдир, – дейди у. – Шунинг учун ҳам хушхабарни эшитиб, жуда ҳаяжонландим. Айниқса, ота-онам, яқинларимнинг қувончини кўрсангиз эди... Бундан кейин ҳам юртимиз тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш йўлида астойдил хизмат қиламан. Чунки эр йигит учун юрт посбони бўлишдан ортиқ шарафли бурч йўқ.

Камалиддин ХАЙДАРОВ,
катта лейтенант.
Садриддин ШАМСИДДИНОВ,
журналист.
Жиззах вилояти.

Эъзозга муносиб инсонлар

ДОРИЛАМОН КУНЛАР ШУҚУҲИ

Инсон тўқис бахт соҳиби бўлиши учун ёшлиқдан ҳалолликка, кўзлаган мақсади сари дадил интилиши лозим. Ана шунда у халқининг эъзозига, эҳтиромига сазовор бўлади. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, истеъфодаги капитан Раҳимбой Юсупов ҳам саодат манзилига етган чин маънодаги бахтиёр инсонлардан бири.

Яқинда – Наврўз байрами арафасида, у киши тўқсон икки ёшни қаршилади.

– 1942 йил эндигина ўн саккиз ёшга қадам қўйган йигит эдим. Кўпчилик қатори мени ҳам фронтга жўнатишди. Ўша мудҳиш кунларни эсласам, кўз ўнгимда даҳшатли жанглар намён бўлади. Бу зулмат исқанжасидан чиқиб олиш ҳаммага ҳам насиб қилмади. Ҳолбуки, ёруғ ва озод кунларга етишни орзу қилган, дориламон дамларни интиқлик билан кутганларнинг сон-саногини йўқ эди...

Раҳимбой ота хотиралар оғушида чуқур ўйга толади. Бироз муддат ўтиб, ўз сўзида давом этади:

– Шукрки, мамлакатимиз мустақилликка эришиб, ҳаётнинг илиқ нафасини, чинакам озодлик ҳиссини қалбим ҳис қилдик. Қаранг, атрофимизда рўй бераётган бунёдкорлик, яратувчанлик ишларини, илғор ташаббусларни, оламшумул ютуқларни кўриб кўз қувнайди-я! Ҳукуматимиз, Юртбошимиз томонидан ёшларга, аёлларга, кексаларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг қай бирини тилга олай. 2015 йилнинг «Кексаларни эъзозлаш йили» деб номлангани биз, қарияларга кўрсатилган юксак эҳтиром, меҳр-муҳаббатнинг ёрқин намунаси бўлди. Қолаверса, Президенти-

дентимизнинг «1941–1945 йиллардаги уруш қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармони бизни янада руҳлантириб юборди. Инсон кадрини улуғловчи бундай юртда туғилиб, яшаётганимдан беҳад мамнунман. Қадриятларимизни қарор топтираётган юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо, ёшларимизнинг келажаги порлоқ бўлсин!..

Пиру бадавлат отахоннинг ҳикматга бой, ибратли сўзларни тинглаган кишининг Ватанига, юртига, халқига бўлган меҳри янада жўш уради. Бор билим ва қобилиятини ишга солиб, ғайрат-шижонат билан меҳнат қилгиси келади.

Жаҳаннам комидан омон қайтган Раҳимбой Юсупов Хоразм вилояти Ички ишлар бошқармасида узоқ йиллар хизмат қилиб, ўз бурчига бўлган садоқатини намён этди ва кўпга шогирдлар тарбиялади. Фарзандлари – Рустам ва Саъдулла ҳам ота касбини давом эттириб, узоқ йиллар ички ишлар идорала-

рида самарали фаолият кўрсатди. Айни кунда улар нафақада бўлишига қарамай юрт фаровонлигига муносиб ҳисса қўшиб келишяпти.

– Вилоят ИИБ раҳбариятидан, фахрийлар кенгашидан жуда миннатдорман, – дейди истеъфодаги капитан Раҳимбой Юсупов. – Чунки улар тез-тез хонадонимизга ташриф буюриб, йўқлаб туришади. Фахрийлар иштирокида ўтказилаётган тадбирларга таклиф қилишади. Фикр-мулоҳазаларим, таклиф-истакларим билан қизиқишади. Хуллас, ҳамон улар билан биргаман.

Кексалик гаштини сураётган Раҳимбой ота ҳамон тетик, қувноқ ва хушчақчақ. У ҳеч кимдан насихатини, меҳр-муруватини, ёрдамини аямайди. Зеро, бу инсоннинг қалби эшиги эзгу ниятли инсонлар учун доимо очик.

Х. РАЗЗОҚОВ.

Хоразм вилояти.

Суратда: уруш қатнашчиси, истеъфодаги капитан Раҳимбой Юсупов истеъфодаги подполковник Қўзи Давлетов билан.

Муаллиф олган сурат.

Соҳа фидойилари

Эрта тонгдан Норин тумани ИИБ навбатчилик қисми телефони жиринглаб қолди. Ҳаққулбодлик тадбиркор кўнғироқ қилаётган экан. У кечаси кимдир фотосалонига кириб, нархи бир ярим миллион сўмлик фотоаппаратини ўғирлаб кетганини хабар қилди.

ЖОНИВОРГА ҲАМ МЕҲР КЕРАК

Дарҳол воқеа жойига тергов-тезор гуруҳи етиб борди. Гуруҳ таркибида кичик инспектор-кинолог, сафдор Фурқатжон Жўраев ҳам бор эди. Унинг буйруғига кўра «Граф» лақабли хизмат ити олиб, ходимларни хусусий уйларнинг бирига бошлаб келди. Хонадон кўздан кечирилганида, жабрдийдага тегишли фотоаппарат топилди. Ушбу хонадонда яшовчи 22 ёшли, ҳеч қаерда ишламайдиган Ойбек Мадрохимов ўғрилиқ содир этганига иқдор бўлиб, қилмишини рақамли фотоаппаратлик бўлгиси келгани, уни сотиб олишга эса пули йўқлиги билан изоҳлади. Хоҳиш-ис-

такни амалга ошириш учун ўғирлик қилмасдан, баҳона қидирмасдан, бир фильм қахрамони айтмоқчи, ишлаш керак.

Жорий йил бошидан буён Фурқатжон Жўраев ўзига бириктирилган «Граф» лақабли хизмат ити ёрдамида ўнга яқин турли жиноятларни «иссиқ изида» фоз этишга муваффақ бўлди. Кинологик мутахассислигини эса лавҳамиз қахрамони 2003 йилда Куролли Кучлар сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб юрган кезлари эгаллаган эди.

Ушбу соҳа вакиллари учун тўрт оёқли кўмакчиларининг «тилини билиш», уларга меҳр қўйиш жуда муҳим. Фурқатжон ана шундай ноёб хислатга эга. У 2013 йилда ўзига бириктирилган «Граф» лақабли хизмат ити билан милиционер-кинологлар ўртасида республика миқёсида ўтказилган мусобақада қатнашиб, фахрли учинчи ўринни эгаллади.

– Кичик инспектор-кинолог, сафдор Фурқатжон Жўраев энг маҳоратли ходимларимиздан. У ниҳоятда меҳнатсевар, тартиб-интизомли. Ҳар дақиқа воқеа жойига чиқишга шай туради, – дейди Норин тумани ИИБ бошлигининг ўринбосари, майор Рустамжон Ҳамроев.

Фурқатжон мана ўн бир йилдирки, ички ишлар идораларида фаолият кўрсатади. Ўтган давр ичида ўзига муносиб шогирдлар тарбиялаб етиштиришга ҳам улгурди. Улардан сафдорлар Жамалиддин Мўминов ва Шерзодбек Рўзматов туман ИИБ вақтинчалик ушлаб туриш ҳибсхонасида милиционер-кинолог вазифасида хизмат қилади.

– Касбимни жуда яхши кўраман, – дейди туман ИИБ жамоат тартибини сақлаш гуруҳи кичик инспектор-кинологи, сафдор Фурқатжон Жўраев. – Четдан қараганда кинологлик осон ишдек кўриниши мумкин. Аслида эса бундай эмас. Итнинг тегишли буйруқларни бажаришга ўргатиш учун киши сабр-тоқатли бўлиши, уни ҳар куни машқ қилдириши лозим. Энг муҳими эса – жониворга меҳр қўйиш керак. Шундагина у ҳеч қачон панд бермайди.

К. БОРИСОВ.

Наманган вилояти.

Суратда: кичик инспектор-кинолог, сафдор Фурқатжон Жўраев ўзининг «Граф» лақабли хизмат ити билан.

Муаллиф олган сурат.

Профилактика инспекторлари ҳамиша одамлар орасида бўлишлари керак. Улар аҳоли билан умумий тил топиша олсалар, маҳалла фаоллари билан яқиндан ҳамкорлик қилсаларгина хизмат ҳудудларида тинчлик-осойишталик таъминла-нишига эриша биладилар.

Асака шаҳар ИИБ 74-милиция таянч пункти профилактика инспектори, капитан Отабек Йўлдошев Қайрағоч ва Бўзариқ маҳаллаларига хизмат кўрсатади. Ушбу ҳудудда тўққиз мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг аксарияти ёшлар. Шу сабабдан биринчи галда ёш авлод тарбиясига алоҳида эътибор бераёпти. Вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, уларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш мақсадида турли маданий-маърифий тадбирлар, спорт мусобақалари ташкил этмоқда.

Аҳолининг асосий қисми Асака автомобиль заводида, фермер хўжаликларига меҳнат қилишади. Отабек ма-

ҲАМИША ОДАМЛАР ОРАСИДА

ҳалла оқсоқоллари Қобилжон Ашуров, Муқимжон Юсупов, «Маҳалла посбони» жамоат тузилмаси раҳбарлари Абдужалил Лўлиев, Яҳёҳиддин Раҳмонов билан тез-тез хонадонма-хонадон айланади. Шу тариқа одамларнинг ташвишу муаммоларини ўрганади. Аксар масалаларни жойида ҳал этишади, суҳбатлар ўтказишади.

Профилактика инспекторларининг иши машақ-

қатли, вазифаси масъулиятли эканлиги ҳақида матбуот саҳифаларида кўп бор ёзилган, ҳатто юксак минбарлардан туриб ҳам гапирилган. Бировнинг бошига ташвиш тушса, биринчи галда маҳалла оқсоқолига ёки профилактика инспекторига югуради. Оилада жанжал бўладими, икки кўшни ўзаро келишмай қоладими – ҳаммасини инспектор ўрганиб чиқади. У

кимнингдир қадам олиши бежоллигини ўз вақтида пайқаб, ҳалиги шахсни тўғри йўлга бошлаш чорасини кўриш керак. «Кундузи», «кечаси», «иш куни», «дам олиш куни», «байрам» тушунчалари ушбу соҳа вакиллари учун нисбий ҳисобланади.

Отабек Йўлдошев ҳам эрта тонгдан идорасида бўлади. Одатда тунги соат ўн бирларгача ишхонасида қолиб кетади. Бирор фавқулодда ҳолат юз берса, тонгни ҳам шу ерда оттиради. Бундай иш тартибига дош бериши учун кишининг соғлиги мустаҳкам, асаби метиндан бўлиши керак. Аммо шу тартибда ишламас, профилактика инспектори аҳолининг ишончини, ҳурмат-эътиборини қозониши амри маҳол.

Лавҳамиз қаҳрамони касбининг қийинчиликларидан ҳеч қачон нолимайди. Чунки ўзи хоҳлаб шу соҳани танлаган. Уч марта ИИБ Академиясидан йиқилиб,

тўртинчи уринишда вазирликнинг Ёнғин хавфсизлиги олий-техник мактабига ўқишга кирган. Ушбу билим масканини битиргач, мустақил хизмат фаолиятини Асака тумани ИИБ ҚООБ ВЕЎН ва ХПГ инспектори вазифасида бошлаган.

– Ҳаётда ўз ўрнини топганимдан хурсандман, – дейди у. – Одамлар орасида, уларнинг гаму ташвишлари билан яшашни умримнинг мазмуни деб биламан.

У ёғини суриштирсангиз, Отабекнинг отаси ҳам ички ишлар идораларида кўп йиллар хизмат қилган. Ёши катталар нафақадаги подполковник Орифжон Йўлдошевни жуда яхши эслашади. Отабек тез-тез отасидан маслаҳат, йўл-йўриқ сўраб туради. Орифжон ака ўғлининг сўзларини диққат билан тинглаб, қайси вазиятда қандай йўл тутиш кераклигини тушунтиради.

Борис КЛЕЙМАН.
Анджон вилояти.

Суратда: профилактика инспектори, капитан Отабек Йўлдошев маҳалла фаоллари билан.

Муаллиф олган сурат.

АҲОЛИ МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

Қарши шаҳар ИИБ ХЧК ва ФРБ ходимлари аҳоли томонидан паспорт тартиботи қоидаларига риоя этиш, шахсни тасдиқловчи ҳужжатни авайлаб-асраш борасида тушунтириш ишларига алоҳида эътибор қаратишмоқда. Бўлинма ходимлари вилоятда ўтказилган «Паспорт-виза», «Фуқаро» каби профилактик тадбирлар давомида паспортнинг яроқлилик муддати ўтган 24 нафар, рўйхатга кўймасдан яшаётган 9 нафар ва бошқа турдаги қоидабузарликларни содир этган фуқароларни аниқлаб, тегишли чоралар кўришди. Бу кўрсаткичлар ўтган йилга қараганда йигирма фоизга камайгани фуқароларнинг муҳим ҳужжатга бўлган эътибори ортиб бораётганидан далолатдир.

Аммо бу билан хотиржамликка берилиб бўлмайди. Мамлакатимизга ташриф буюрган чет эллик фуқаролар ўртасида ҳам профилактик тадбирлар олиб борилаётганига қарамасдан тўрт нафар МДХ ва хорижлик фуқаролар томонидан содир этилган қоидабузарликлар аниқланди. Тўрт нафари эса амалдаги тартиб-қоида-

ларга риоя этмагани учун мамлакатимиз ҳудудидан чиқариб юборилди. Масалан, Тожикистон Республикаси фуқароси С. Ашурова Қарши шаҳрига қариндошининг уйига меҳмонга келиб, вақтинчалик рўйхатдан ўтмасдан яшаб юрган экан. Унга йўл кўйган қоидабузарлиги тушунтирилиб, маъмурий баённома тузилди ва республи-

ликаимиз ҳудудидан чиқариб юборилди.

Йилнинг ўтган даври мобайнида саккиз минг нафардан ортиқ фуқарога биометрик паспорт берилди. Улар орасида илк бор фуқаролик ҳужжати кўлга олган ёшлар ҳам бор. Шахсни тасдиқловчи ҳужжатни тартибли равишда бериш, мурожаат этиб келаётганларни беҳуда овора қилмаслик мақсадида маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда тузилган режа бўйича фуқаролар қабул қилинаёпти. Ходимлар биометрик паспортларни белгиланган муддатда тайёрлаб, эгаларига топшириш учун саъй-ҳаракат кўрсатишмоқда.

А. ХАЙДАРОВ,
сержант.

Қашқадарё вилояти.

Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва жиноятларга қарши курашиш, ёшлар ўртасида бу каби ҳолатлар содир этилмаслиги учун улар ўртасида тарғибот ишларини кучайтиришда Қўнғирот темир йўл бекати тармоқ ИИБ ҚООБ ходимлари бошқа ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорликда бир қанча тадбирларни ўтказмоқда.

АНИҚ МАҚСАДЛИ ТАДБИРЛАР КУТИЛГАН САМАРАНИ БЕРМОҚДА

Жумладан, хизмат кўрсатиш ҳудудига яқин жойлашган мактаблар, коллеж ва маҳалла, ташкилотларда «Огоҳлик давр талаби», «Одам савдосига қарши биргаликда курашайлик!», «Диний экстремизм – бизга ёт иллат», «Диққат, темир йўл!», «Ҳурматли йўловчи!», «Йўлга чиққан йўловчи, ўз бурчингни унутма!», «Огоҳ бўлинг, темир йўл кесишмаси!» каби мавзуларда тарғибот ишлари олиб борилаёпти.

Шунингдек, ҳудуддан ўтайдиган «Қўнғирот – Бейнеу», «Тошкент – Санкт-Петербург», «Тошкент – Урганч – Саратов», «Тошкент – Волгоград» поездларига огоҳликка даъват этувчи мурожаатнома ва СД дисклар мунтазам равишда йўловчиларга маълумот тариқасида тарқатилмоқда.

Албатта, ҳар ишнинг самараси олиб борилаётган саъй-ҳаракатларнинг нечоғли таъсирчанлигига боғлиқ. Ўтказилаётган тадбирларга фуқаролар, айниқса, ёшларнинг кенг жалб қилинаётгани мақсадга эришишни таъминлаяпти. Бу жиҳатдан содир этилган ҳуқуқбузарликларга назар ташланса, самараси яққол кўринади. Масалан, ўтган йилнинг шу даврида тармоқ темир йўл ҳудудида 10 та турли кўри-нишдаги қоидабузарликлар содир этилганди. Жорий йилнинг уч ойида эса кўнгилсиз ҳолатлар қайд қилинмади.

Бу жиҳатдан фуқароларнинг ўз бурчлари ва қонунларимиз маз-

мун-моҳиятини чуқур англаб, ҳаётга теран кўз билан қараётгани, оилада, фарзандлари ўртасида тарбияга аҳамият кучайтираётгани қоидабузарликларнинг олдини олишда муҳим ўрин тутаётир. Бироқ гуруч курмасиз бўлмагани сингари, йўловчилар назоратдан ўтказилганда юртимизга тақиқланган нарсаларни олиб келиш ҳоллари ҳам учрамоқда.

Яқинда «Санкт-Петербург – Тошкент» йўловчи поезде орқали Қўнғирот туманига келган, шу ерда доимий яшовчи фуқаро Н. К. назоратдан ўтказилганда унинг юк халтасида бир неча дона беҳаёликни тарғиб қилувчи дисклар борлиги аниқланди. Мазкур ҳолат юзасидан тегишли чора-тадбирлар кўрилди.

«Ўз уйингни ўзинг асра!» деган даъват бекорга айтилмаган, албатта. Хавфсизлигимизни таъминлаб, ёшларни тўғри йўлга бошлаш, уларни ватанпарвар инсонлар бўлиб етишишига ҳисса қўшиш мустақил юртимиздаги ҳар бир фуқаронинг бурчидир. Бу ишга Қўнғирот темир йўл бекати тармоқ ИИБ ҚООБ ходимлари ҳам ўз ҳиссаларини қўшишга астойдил интилишмоқда. Ҳудудда ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш йўлида ҳамкорликка таянганлиги бу борадаги хайрли ишларимизни янада кенгайтираётир.

Усмон КОШАЕВ.

Амангелди НИЁЗИМБЕТОВ.
Қорақалпоғистон Республикаси.

ОСОЙИШТАЛИК ЙЎЛИДА

ТАРБИЯ – БАРЧАНИНГ УМУМИЙ ИШИ

Ёшлар тарбиясида оиланинг ўрни алоҳида аҳамиятга эга. Чунки соғлом муҳитда камол топган ўсмир келажакимизнинг етук кишиси бўлиб етишиши шубҳасиз. Афсуски баъзи ота-оналар бу борада ўз масъулиятини унутиб, фарзандлар тарбиясига бефарқ муносабатда бўлишади. Аслида бундай кимсаларнинг ўзида тарбияга муҳтожлик яққол сезилиб туради.

... Янги ариқлик Ю. Максуд (исм-шарифлар ўзгартирилган) фарзандли бўлгунга қадар икки мартаба қамалиб чиқди. Жиноят кўчасига кириб, оила масъулиятини, фарзандлар тарбиясини унутган бу кимса энгил-елпи ҳаёт кечиришни давом эттирди. Турмуш ўртоғининг бундай юришидан тоқати-тоқ бўлган Муниса унга тўғри маслаҳат бериш ўрнига «Сен шохид юрсанг, мен баргида юраман!» қабилида иш юритиб, энгил табиатли аёллар билан тил топишиб олди. Ота-онанинг бир неча кунлаб уйда бўлмаслиги фарзандлар тарбиясига салбий таъсир кўрсата бошлади. Тўнғич фарзанд – Қосим ота-она назорати бўлмагач, мактабга ҳам бормасдан нобоп болаларга қўшилди ва жиноятга қўл урди.

Оиладаги носоғлом муҳит шундай давом этаверди. Отасининг яна панжара ортига юборилгани Қосимга қўл келди. У яна жиноят содир этганликда айбдор деб топилиб, қамалди. Уйда ёлғиз қолган Мафтуна коллежга бормасдан томорқасида таркибида гиёҳвандлик моддаси бўлган ўсимликни экиб, парваришлай бошлади. Орадан кунлар ўтди. Ҳосил пишиб етилгач, уни қуришиб сотмоқчи бўлди. Аммо ички ишлар идоралари ходимларининг тезкор тадбирлари натижасида унинг нияти амалга ошмай қолди...

Янгиариқ тумани ИИБ ҲООГ ВЕҮН ва ХПГ ходимлари бундай нохуш ҳолатлар содир этилишининг олдини олиш мақсадида қатор профилактик тадбирларни амалга оширишмоқда.

Ижтимоий жиҳатдан оғир аҳволда бўлган вояга етмаганлар ва уларнинг оилаларини ўз вақтида аниқлаш, таълим-тарбия жараёнларини назорат қилиш ҳамда уларга ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш, шунингдек, жиноят ва ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг олдини олишда кенг жамоатчилик билан ҳамкорликда иш олиб бориш ижобий самара бермоқда. Бундай саъй-ҳаракатлар вояга етмаганлар ўртасида жиноят ҳамда ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг олдини олишда муҳим ўрин тутмоқда.

– Ҳамкорликда ҳикмат кўп дейишади, – дейди туман ИИБ ҲООГ ВЕҮН ва ХПГ инспектори, капитан Абдор Сапоев. – Оила, мактаб, маҳалла фаолларининг ўзаро ҳамжиҳатлиги ёшлар тарбиясида, уларнинг комил инсон бўлиб вояга етишида муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу ўринда йилнинг ўтган даврига назар ташлайдиган бўлсак, вояга етмаганлар томонидан жиноят содир этилиши кескин камайди. Янада аниқроқ қилиб айтиш мумкин бўлсак, ўсмирлар томонидан жиноят содир этилмади. Ходимларимиз профилактик тадбирларни уз-

луksиз давом эттиришмоқда. Жамоат жойларида мақсадсиз юрган 23 нафар ўсмир билан профилактик суҳбат олиб борилди.

Хизмат ходимлари ўқув машғулотларига қатнашмай вақтларини турли кўнгилочар масканларда ўтказиб ўқувчиларни аниқлаш ва уларни таълим муассасаларига қайтариш мақсадида «Давомат» профилактик тадбирини ўтказишмоқда. Тадбирда жамоатчилик вакиллари билан иборат гуруҳлар тузилиб, улар таълим муассасаларида ўтказилаётган машғулотларда ўқувчилар-

нинг иштирокини доимий назорат қилиб боришяпти. Шунингдек, ўқувчиларнинг машғулот пайтида турли кўнгилочар масканларда (компьютер заллари, интернет клублари ва ҳоказо) бўлишига йўл қўймаслик учун барча зарур чоралар кўрилмоқда. Хусусан, бу борада таълим муассасаларида, маҳаллаларда белгиланган режа асосида учрашувлар, давра суҳбатлари ўтказилапти. Қолаверса, фарзандлари тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи ота-оналар билан алоҳида суҳбатлар олиб борилмоқда.

Хизмат ходимларининг кенг жамоатчилик вакиллари ҳамкорлигида ўтказиб ўтган бундай тадбирлари вояга етмаганлар билан боғлиқ бўлган турли салбий ҳолатларнинг олдини олишда ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Худойберган ЖАББОРОВ.

Хоразм вилояти.

Суратда: Янгиариқ тумани ИИБ ҲООГ ВЕҮН ва ХПГ инспектори, капитан Абдор Сапоев мактаб ўқувчилари билан суҳбатлашмоқда.

Муаллиф олган сурат.

«101» ХАБАР ҚИЛАДИ

Ўтган ҳафта мобайнида республикамиз ҳудудида 156 та ёнғин ҳодисаси қайд этилди. «Тилсиз ёв» сабабли тўрт нафар фуқаро тан жароҳати олган. Содир бўлган ёнғинлардан 649 млн. сўмлик қурилиш материаллари ва 731 млн. сўмлик моддий бойликлар сақлаб қолинди.

Тошкент шаҳар Юнусобод туманида яшовчи У. Илҳомовнинг хонадонида иситиш печининг дудбурони қизиби кетиши ёнғин келиб чиқишига сабаб бўлган. Оқибатда уй жиҳозлари, томи ва шифт қисми зарарланган. Ёнғин қўшни хонадонга ҳам ўтиб, уйининг томи ва шифт қисми зарар етказган.

Электр иситиш мосламасидан фойдаланилиб, назоратсиз қолдирилиши Тошкент вилояти Зангиота туманида яшовчи Қ. Алимов хонадонига катта зарар етказди. Келиб чиққан ёнғин натижасида бир неча жиҳозлар ёниб кетган ва Қ. Алимовнинг ўзи қуйиш тан жароҳати олиб, шифоҳонага ётқизилган.

Фарғона вилояти Ўзбекистон туманилик А. Жабборовнинг хонадонида очик оловдан фойдаланишда эҳтиётсизлик қилингани ёнғинни келтириб чиқарган. Оқибатда уй жиҳозлари, томи ва шифт қисми ёниб зарарланган.

Халқимизда огоҳлик, ҳушёрлик хавфсизликка кафолат деб белик айтилмади. Эҳтиётсизлик, эътиборсизлик кўнглисиз воқеаларга сабаб бўлишини юқоридаги мисоллардан кўриш мумкин. Шунинг учун газ, электр, печ каби иситиш мосламаларидан фойдаланишдан олдин уларнинг соз ҳолатда эканлигини текшириб кўришни эсдан чиқармайлик.

Жамолiddин ҲАКИМОВ,
майор.

ИИБ Матбуот хизмати хабарлари

БОЗОРГА ЕТИБ БОРМАДИ

Тошкент вилояти Оҳангарон туманида яшовчи фуқаро О. Роҳиланинг икки бош қорамолини номаълум шахслар ўғирлаб кетади. Ички ишлар идоралари ходимларининг тезкор-қидирув тадбирлари натижасида ушбу ўғрилиқни Олмалиқ шаҳрида яшовчи А. Собир ва Р. Алибек содир этганлиги аниқланди. Улар молларни бозорга етаклаб кетаётганида йўлда қўлга олинди. Айтилган пайтда тергов ҳаракатлари олиб берилмоқда.

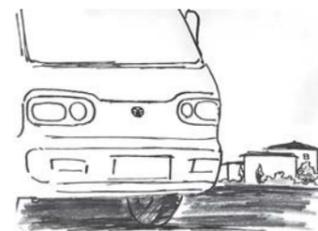
ҲАЙФ, ЙИГИТ ДЕГАН НОМ!

Анджонлик А. Мохира шаҳар марказида кетаётганида кутилмаганда номаълум йигит пайдо бўлиб, унинг қулоғидаги зирагини юлиб олиб қочиб кетади. Жабрланувчи бу ҳақда тезда шаҳар ИИБга мурожаат қилди. Талончи Асака шаҳрида яшовчи С. Маҳмуд бўлиб чиқди. У қўлга олиниб, ички ишлар идорасига келтирилди.

БИРОВНИКИ БУЮРМАЙДИ

Самарқанд вилояти Тайлоқ туманида яшовчи Ф. Фурқат «Дамас» автомашинасида туман электр тармоқлари идорасига келганди. Ишини ҳал қилиб ташқарига чиққанида машинаси жойида йўқлигини кўрди. Жабрланувчи зудлик билан ИИБга хабар берди. Автомашинани «ишқибози» унинг маҳалладоши Э. Муҳсин экан. У кўп ўтмай қўлга олинди. Энди унинг қилмишига қонуний баҳо берилади.

ҲУШЁРЛИК ПАНД БЕРМАДИ

Тунда Жиззах тумани ҳудудида хизмат олиб бораётган ички ишлар идоралари ходимлари уч нафар йигитнинг паналаб нималарнидир базўр кўтариб кетаётганини кўриб қолишди. Номаълум кимсалар осойишталик посбонларини кўриб, юк-

ларини ташлаб қочиб қолишди. Ходимлар таъқиб қилиб, тез орада уларни қўлга туширишди. Маълум бўлишича, йигитлар — шу туманда яшовчи Ш. Шавқиддин, Н. Ўлмас ва С. Ақобир ҳудудда жойлашган автомобилларга техник хизмат кўрсатиш устaxonасидан эҳтиёт қисмларни ўғирлаб кетишаётган экан. Айтилган пайтда мазкур ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилди.

Шерали АНВАРОВ,
майор.

Маърифат ва сиёсий ўқиш

ДИНИЙ ЭКСТРЕМИЗМ ВА ТЕРРОРИЗМНИНГ ЖАМИЯТ БАРҚАРОРЛИГИГА ТАҲДИДИ

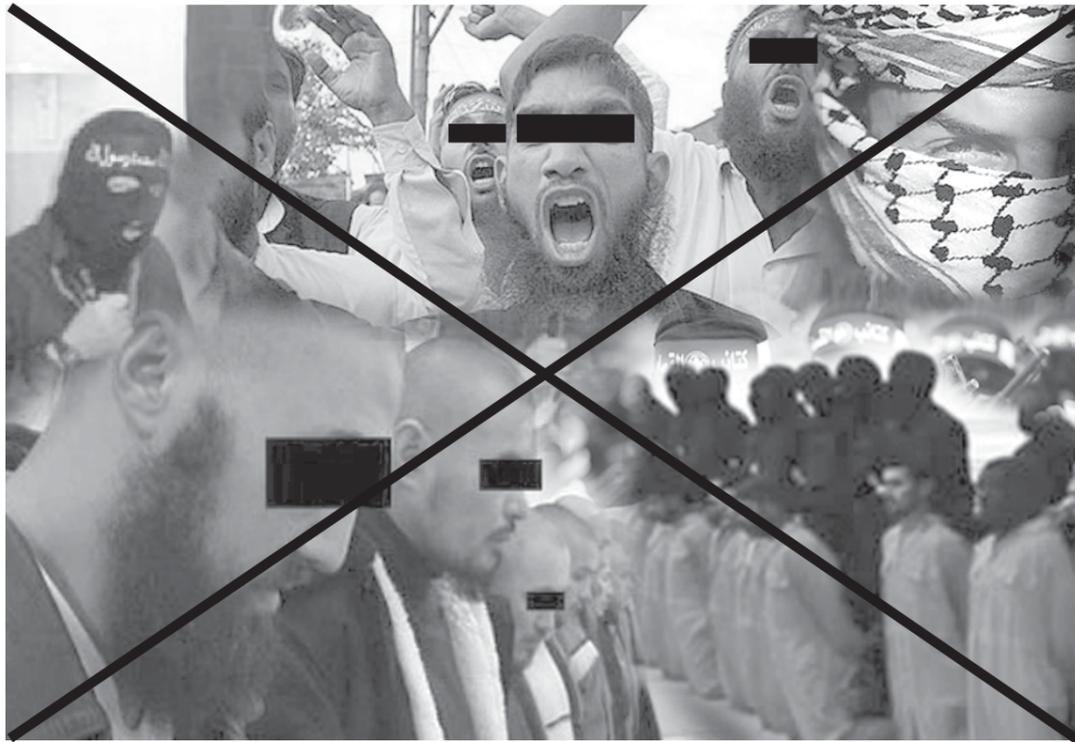
Ушбу масалаларга тўхталиб, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 2014 йил 31 августда «Шаҳидлар хотираси» ҳиёбонида ўтказилган маросимда уламолар, жамоатчилик вакиллари билан суҳбат чоғида таъкидлаганларидек, «Бугунги кунда дунёнинг турли минтақа ва ҳудудларида авж олаётган қарама-қаршилик, жумладан, Яқин Шарқда, Ироқ ва Сурия мамлакатларида бўлаётган қонли тўқнашувлар, мусулмон дунёсидаги турли мазҳаб ва оқимлар ўртасида кучайиб бораётган ўзаро низо ва зиддиятлар, бегуноҳ одамларнинг қурбон бўлаётгани барчамизни ташвиш ва хавотирга солмасдан қўймайди».

Дарҳақиқат, бундай ҳолат айниқса, ҳозирги кунда бутун дунёга таҳдид солаётган «Ироқ ва Шом ислом давлати» («ИШИД») мисолида ўз аксини топмоқда. Яқин Шарқдаги бир неча террорчи гуруҳларни бирлаштирган ташкилот 2006 йил 15 октябрда «Ироқ ислом давлати» номи остида Ироқда тузилган. БМТ Хавфсизлик кенгаши маълумотларига кўра, дунёдаги энг хавфли ҳисобланган «ал-Қоида» ташкилоти фаоллигининг камайиши ундан-да кучлироқ террорчилик ташкилотлари, хусусан «Ироқ ва Шом ислом давлати»нинг пайдо бўлишига олиб келган. «Ислом халифалиги»ни қайта тиклаш ва ислом шариатини амалга татиқ этишни ўзининг бош мақсади сифатида белгилаб олган мазкур ташкилот Ироқ, Сурия мамлакатлари негизинда сунний мусулмонларнинг ягона давлати «халифалик»ни барпо этиб, босқичма-босқич Яқин Шарқ ва Шимолий Африка мамлакатлари ҳисобига кенгайтиришни режалаштирган.

Сурияда кечаётган можароларга мустақил армия сифатида келиб қўшилгандан сўнг, 2013 йил 9 апрелдан бошлаб ташкилот «Ироқ ва Шом ислом давлати» деб номланди. 2014 йил 29 июнда ташкилот раҳбарлари томонидан Ироқ ва Шом (Сурия) ҳудудидида халифалик тузилгани эълон қилинди. Кейинчалик, «ИШИД» ўзини «Ислом давлати» деб номлади.

Ҳозирги кунда «ИШИД» томонидан бошқарув ўрнатилган ҳудудларда на исломий ва на инсоний тамойилларга тўғри келадиган қонунлар жорий қилинмоқда. «ИШИД» ақидасига кўра, дунёвий-маърифий йўлни тутган мусулмон давлатлар тузум шакллари куфр деб эълон қилган. Ушбу террор-

XX асрнинг иккинчи ярмидан дунё бўйлаб диний-экстремистик ва террорчилик ташкилотлари фаоллашгани кузатилмоқда. Улар ўзларини турли исломий номлар билан атаб, диний шиорларни байроқ қилиб оладилар-у, лекин қилаётган ишлари динимиз таълимотларига зид. Айниқса, ғоялар кураши авж олган XXI асрда дунёда тинчлик ва барқарорликни таъминлаш йўлида ҳал этилиши зарур бўлган кўплаб муаммолар юзага келаётгани, кишиларнинг осуда ҳаётини издан чиқаришга қаратилган янги шаклдаги таҳдидларнинг кун сайин пайдо бўлаётгани барчамиздан огоҳлик ва ҳушёрликни талаб этмоқда.

чилик ташкилоти гарчи оғизда «гуноҳкор кишини кофирга чиқармаймиз», «қибла аҳлини кофирга чиқармаймиз» дейишса-да, ўз ақидаларининг бир қатор бандларида истиснолар қилиб, гуноҳкор кишига «ширк», «куфр», «сеҳргар», «босқинчига ёрдам берувчи» тамгаларини босиб, кофир деб эълон қилиб, уни қатл этишни ҳалол ҳисоблайди. Яна мусулмон олимларидан куфрга хизмат қиладиганларини дин аҳли деб ҳисобламасликларини айтадилар. Бу ҳам уларга қарши ҳар қандай раддия берган олимни куфр ва шайтон аҳли деб атаб, сўнг уни қатл этишни ҳалоллаш демакдир. Бу эса Пайғамбаримиз (алайҳиссалом) марҳамат қилган: «Мусулмон киши ҳаром қонга тегмагунига (яъни бирор кишининг қонини ноҳақ тўкмагунига) қадар ўз динида бўлур» ҳадисига (Бухорий ривояти) зиддир.

Ушбу қарашларнинг барчаси ислом динининг ҳақиқатини билмаслик, унинг матнларини зоҳиран, юзаки тушуниш, мазмун-моҳиятини чуқур англамасдан ҳукм чиқариш ва ўз йўналишига мослаб шарҳлашга асосланади. Жумладан, улар эълон қилган «ширк кўринишларини, унга олиб борувчи воситаларни йўқ қилиш» ғояси ҳозирда мусулмон оламида ширк мавжуд деган қараш бўлиб, мақ-

бараларни бузиш, қадимий ёдгорликларни ташкил этувчи ҳайкаллар, археологик топилмаларни йўқ қилишга қаратилади. «ИШИД» террорчилик гуруҳи томонидан жорий йилнинг март ойида Ироқнинг ал-Хамдания шаҳрида жойлашган бинолар мажмуасини талон-тарож қилгани, сўнг роҳибхона ҳудудига ўрнатилган портловчи қурилмаларни ҳаракатга келтиргани бунинг ёрқин исботидир. Маълумот ўрнида шуни таъкидлаб ўтишни истардикки, ал-Хамданиядаги роҳибхона жуда қадимий ёдгорлик бўлиб, IV асрда Оссурия шоҳи Синаххериб томонидан қурилган эди. Бундан олдинроқ шу каби фикрда бўлган Афғонистондаги «Толибон» ҳаракатининг Будда ҳайкалини портлатиб юборганини ҳам мисол қилиш мумкин. Шу ўринда қайд этиш жоизки, ҳайкаллар, одам суратлари ширкни билдирмайди, балки уларга маданий-тарихий ёдгорлик сифатида қаралади.

Ўз мақсадларини амалга ошириш учун замонавий ахборот технологияларидан кенг фойдаланиш, интернет орқали турли тилларда тарғибот олиб бориш ва пухта ишланган стратегия асосида виртуал жамоатлар тузиш мазкур ташкилотнинг асосий вазифасига айланган. Айниқса, ёшлар орасида мутаассибликка йўғрилган

бундай форумларнинг омалашуви ҳамда уларда турли кўринишдаги бузғунчи «фатво»ларнинг бериб борилиши муаммонинг нақадар жиддий эканини намоян этади. Масалан, сўнгги йилларда интернет тизими орқали тарқатилган шундай фатволардан бири «Никоҳ жиҳоди» деб аталиб, унга кўра Сурияда ўзларича «жиҳод қиляпмиз» деб иддао қилаётган «жиҳодчилар»га никоҳланиш, уларнинг жинсий эҳтиёжини қондиришлари учун бошқа давлатлардан аёллар ва қизларнинг Сурияга ҳижрат қилишлари лозимлигини таъкидлайди. Одатда бундай сохта фатвога учган қизларга жиҳодчиларнинг лагерларида жорияларга қилинадиган муносабат кўрсатилади. Ҳатто бир ёки ундан ортиқ «муҳоҳид»га никоҳланиб чиқишига ҳам изн берилган.

Шунинг билан бирга, христиан дини вакилларини «зиммий» ҳукмида ҳисоблаб, улардан «жизия» солиғини мажбурлаб ундириш, уларга хоч осиб юрмаслик, ибодат вақтида овоз кучайтиргичлардан фойдаланмаслик каби тақиқлар ҳам белгилаб қўйилган. Диний тоқатсизлик, аёллар ва болалар ҳуқуқларининг поймол этилиши, тараққиёт ютуқларидан юз ўгириш, оддий инсонлар ҳаётига тажовуз қилиш авжига чиқмоқда.

Тахминларга кўра, «ИШИД» сафида урушаётган жангариларнинг 40 фоизини 80 дан ортиқ хориж давлатларидан келган кўнгилчилар ташкил этади. Минг афсуски, улар орасида Марказий Осиё республикалари фуқаролари бўлган жангарилар ҳам бор. Гуруҳ раҳбарлари юқорида қайд этилганидек, Қуръон оятлари ва ҳадисларни ўз раъйларича талқин қилиб, бугунги кунда «ҳижрат» қилиш ва «жиҳод» тушунчаларини илгари суриб, ҳарбий тўқнашувлар ўчоқларига одамларни жалб қилмоқдалар.

Бунинг натижасида, ташкилот томонидан 2013 – 2014 йиллар мобайнида ўн мингдан зиёд террорчилик ҳаракатлари содир этилган, ҳудуд-террорчилар томонидан 80 га яқин портлашлар амалга оширилган. Сурияда «ИШИД» жангарилари 60 дан зиёд черков ва роҳибхона вайрон қилган. 2014 йил 14 июнь куни Ироқнинг Мосул шаҳридаги «Ал-Исро» масжиди ёнида ташкилотга қўшилишдан бош тортган 12 нафар диний уламо намойиш-корона қатл этилган. Ваҳоланки, Қуръони каримда бегуноҳ одамларнинг жонига қасд қилиш қораланиб, жумладан, «Нисо» сурасининг 93-оятидида шундай марҳамат қилинади: «Кимда-ким қасдан бир мўминни ўлдирса, унинг жазоси жаҳаннамда абадий қолишдир. Яна унга Аллоҳ ғазаб қилгай, лаънатлагай ва унга улкан азобни тайёрлаб қўйгай».

Бутун дунё мусулмон уламолари «ИШИД» фаолиятини танқид қилиб, ҳаракат томонидан эълон қилинган халифалик тан олинмаслигини, у ислом таълимотларига зид эканини таъкидламоқдалар. Бундай манфур оқимларнинг асл мақсади дин байроғи остида талончилик ва босқинчилик, террорчилик ва кўпуровчилик ҳаракатларини содир этиш, жамиятга ҳар томонлама зарар етказиш орқали кишилар, айниқса ёшлар орасида миллатлараро ва динлараро адоват, миллатчилик ва диний айирмачилик кайфиятларини шакллантиришдир. Демак, Яратганнинг энг буюк неъматини, биз яшаб турган оламнинг энг аjoyиб мўъжизаси бўлмиш ИНСОН ҳаётига тажовуз қилишга қаратилган ҳар қандай кўринишдаги таҳдидлар катта гуноҳ экан, ҳар бир киши бу неъматни асраб-авайлаши, унга хиёнат қилмаслиги лозим бўлади.

Комилжон ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Тошкент ислом университети
Исломшунослик илмий-тадқиқот маркази илмий котиби.

Мутахассис фикри

Амалга оширилаётган ислохотлар ва иқтисодиётнинг жадал суръатларда ривожланишига ҳисса қўшиш мақсадида иқтисодиётга салбий таъсир кўрсатувчи ҳолатларни аниқлаш, бу соҳада содир этилаётган жиноятларнинг олдини олиш, бартараф этиш ва фож этишда ваколатли давлат органлари фаолияти тури бўлмиш тезкор-қидирув фаолиятига асосий ўрин берилди. Бунда Ўзбекистон Республикасининг «Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида»ги Қонунининг қабул қилиниши катта аҳамиятга эга бўлди.

Мазкур Қонуннинг 19-моддасида тезкор-қидирув фаолияти материаллари жиноят иши қўзғатиш учун асос бўлиши, жиноят иши ўз юритувида бўлган суриштирув,

мумкинлиги айтилган. Билдиргида жиноятнинг содир этилиш ҳолатлари, бундай маълумотларнинг аниқ манбаи, ушбу маълумотларни қўлга киритган ва билдир-

– жиноят изларини ўзида акс эттирувчи жиноят содир этиш қуроли ёки бошқа воситалар, хужжатлар, жиноят орқали қўлга киритилган маблағлар, шунингдек, ушбу ашёлар яшириб қўйилган жойлар;

– тергов-процессуал ҳаракатларини ўтказиш қилади ва уларнинг кетма-кетлигини танлашга ёрдамлашувчи ҳолатлар.

Ушбу маълумотлар жиноят иши бўйича тергов жараёнида самарали процессуал ҳаракатларни танлаш ва оптимал усуллар ишлаб чиқишга йўнал-

жараёнида жиноятга алоқадор ёки тезкор қизиқиш уйғотувчи нарса ёки хужжат аниқланса, уни олиш жараёнида манфаатдор бўлмаган шахсларнинг (жамоатчилик, фуқаролар, маъмурият вакиллари) иштирок этиши тавсия этилади. Бундай ҳолларда далолатномалар тузилади. Манфаатдор бўлмаган шахсларнинг иштирок этиши тақдим этилган ҳужжатлардаги ахборотнинг ишончлилигини оширади, кейинчалик нарса ва хужжатларни олишда иштирок этган шахсларни гувоҳ сифатида

бўлсагина фойдаланилиши мумкин:

– тезкор-қидирув маълумоти исбот қилиниши лозим бўлган ҳолатлар тўғрисида бўлиши керак;

– тегишли процессуал расмийлаштириш имкониятига эга бўлиши лозим;

– текшириб олинмиши мумкин бўлиши керак.

Бунда тезкор-қидирув натижаларидан фойдаланиш натижасида тезкор-қидирув фаолиятининг ноош-

кора услублари, тактикаси ва воситалари ошкор этилмаслиги шарт.

Тақдим этилган тезкор-

Тезкор-қидирув тадбири давомида олинган материаллар, хужжатлар ва бошқа объектларни суриштирувчи, терговчи ёки прокурорга тақдим этишга тайёрлаш ва расмийлаштириш вақтида тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи орган томонидан уларнинг тўлиқлиги ва буст-бутунлигини таъминлаш чораларини кўришлари лозим.

Жиноят ишини қўзғатиш масаласини ҳал этиш учун тақдим этилаётган тезкор-қидирув фаолияти натижаларида жиноят

ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИДА ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИ НАТИЖАЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ МАСАЛАЛАРИ

тергов органларига, прокурорга тергов ҳаракатларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш учун тақдим этилиши, шунингдек бу материаллардан Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекси (ЖПК) нормаларига мувофиқ жиноят ишлари бўйича исбот қилишда фойдаланилиши мумкинлиги ўз аксини топган. Шу билан бирга, ушбу моддада ҳам, жиноят-процессуал қонунчилигида ёки бошқа қонун ҳужжатларида ҳам тезкор-қидирув фаолиятининг натижаларига аниқ тушунча берилмаган бўлиб, уларга қандай хужжатлар киритилиши аниқ қайд қилинмаган.

Фикримизча, тезкор-қидирув фаолияти натижалари – фаолият субъектлари томонидан, жиноят аломатлари ва уларни содир этган шахслар, шунингдек давлат вафсизлигига таҳдид солаётган шахслар, ҳодисалар, ҳаракатлар (ҳаракатсизлик) ҳақида қонунда белгиланган тартибда олинган маълумотлар ҳисобланади.

Жиноят-процессуал қонунчилигида тезкор-қидирув фаолияти натижасида қўлга киритилган маълумотлар жиноят ишини қўзғатиш асослари сифатида тўғридан-тўғри кўрсатилмаган бўлса-да, фаолият натижасида жиноят аломатлари тўғрисидаги аниқланган маълумотлар тезкор ходим томонидан аниқланган тартибда билдирги шаклида расмийлаштирилган бўлса, ундан жиноят ишини қўзғатиш учун асос сифатида фойдаланилиши

ги тузган ходимнинг лавозими, махсус унвони, фамилияси ва исми акс эттирилиши шарт. Тезкор-қидирув фаолияти амалга ошириш натижасида тўпланган материалларда жиноят таркиби мавжудлигини кўрсатувчи аниқ хужжатлар жамланган тақдирдагина улар жиноят ишини қўзғатиш учун асос бўлиб хизмат қилиши мумкин. Яъни, жиноят аломатлари қандай ҳолатларда аниқланган, уни қимлар содир этган, ашёвий далил бўлиши мумкин бўлган нарса ва хужжатлар мавжудлиги ҳоллари жиноят ишини қўзғатиш учун муҳим аҳамиятга эга ҳолат ҳисобланади.

Тергов ҳаракатларига тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишда тезкор-қидирув фаолиятининг натижаларидан фойдаланиш масалалари Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодекси билан белгиланади. Тергов ишларини амалга оширишда тезкор-қидирув фаолиятининг натижалари ЖПК билан белгилаб қўйилган талабларга мувофиқ равишда расмийлаштирилган, олинган маълумотнинг манбаи аниқ бўлган, шунингдек бундай маълумотларнинг ҳақиқийлигини, объективлигини, ишончлилигини тергов ва суд ҳаракатларида қайта текшириш имконияти бўлгандагина йўл қўйилади.

Тергов ишларига тайёргарлик кўриш ва уларни амалга оширишда тезкор-қидирув фаолиятининг натижаларида қуйидаги аниқ маълумотлар бўлиши лозим:

– тергов учун муҳим аҳамият касб этувчи ҳолатлар юзасидан аниқ ахборотга эга бўлган шахслар;

– жиноят иши бўйича далил бўлиши мумкин бўлган предметлар ва хужжатлар;

тирувчи восита сифатида хизмат қилиши мумкин. Жиноят ишларини тергов қилиш жараёнида терговчи тезкор йўл билан олинган маълумотларга эга бўлар экан, улардан тергов ҳаракатларини амалга оширишда ёки жиноят ишларида далиллар сифатида фойдаланиши мумкин, шунингдек бундай маълумотлар терговни тўғри йўналтиришга ҳам хизмат қилади.

Тезкор-қидирув фаолиятини амалга оширувчи ходимлар томонидан терговчига белгиланган процессуал тартибга риоя қилмаган ҳолда йиғилган ёки исботланмаган ҳолатлар, гумон қилинувчининг шериклари ҳамда жиноят содир этишда қўлланилган қуроллар ҳақида ва шунга ўхшаш бошқа маълумотлар тақдим этилиши ҳам эҳтимолдан холи эмас. Бундай маълумотларни олган терговчи қўшимча сўроқ қилиш, тинтув ўтказиш ва бошқа тергов ҳаракатларини амалга ошириш натижасида иш учун зарур бўлган далилларни муваффақиятли тўплаши мумкин.

Тезкор-қидирув фаолиятини амалга ошириш жараёнида қўлга киритилган жиноят содир этган шахслар тўғрисидаги дастлабки тезкор маълумотлар жиноят иши бўйича далилларни тўплаш ва текширишга қaratилган келгуси тергов тусмолларини ҳамда ҳаракатларини тўғри танлашга ёрдам берувчи йўналтирувчи ва зифани бажаради.

Тезкор-қидирув фаолияти материаллари ЖПКнинг далилларни тўплаш (87-моддаси), текшириш (94-моддаси) ва баҳолаш (95-моддаси) тўғрисидаги нормаларига мувофиқ тўпланган бўлсагина, улардан жиноят ишлари бўйича исбот қилишда фойдаланиш мумкин.

Тезкор-қидирув тадбирларининг ўтказилиши

сўроқ қилиш имкониятини беради. Ўтказилган тезкор-қидирув тадбирлари натижасида қўлга киритилган нарса ва хужжатларнинг тезкор ходим билдиргиси орқали расмийлаштирилиши уларни жиноят процессига киритишнинг энг қулай йўли ҳисобланади.

Тезкор-қидирув тадбирларидан бўлган тезкор кузатув кўпинча жиноий гуруҳ аъзолари учрашадиган, уларга тегишли бўлган ва жиноий йўл билан қўлга киритилган қимматликлар, нарса ва хужжатлар сақланаётган жой ёки бино аниқланганда, шунингдек жиноят содир этишда гумон қилинаётган шахсларнинг ҳаракатлари ҳақида кенг ва аниқ ахборот тўплаш зарурияти туғилганда амалга оширилади. Бундай тезкор тадбирнинг натижаларидан гувоҳларнинг кўрсатмалари орқали исбот қилишда фойдаланиш мумкин.

Телефонлар ва бошқа сўзлашув қуримлари орқали олиб бориладиган сўзлашувларни эшитиш шартларининг ҳуқуқий асослари «Тезкор-қидирув фаолияти тўғрисида»ги Қонуннинг 16-моддасида назарда тутилган. Уларнинг натижалари тергов органлари томонидан жиноят-процессуал қонунчилигига мувофиқ равишда текширилганидан кейингина жиноят ишлари бўйича исбот қилиш жараёнида далил сифатида фойдаланса бўлади. Процессуал йўл билан олинмаган ҳақиқий маълумотлар ўз-ўзида далил бўла олмайди, аммо улар қонунда назарда тутилган тартибда олинган бўлса, суриштирувчи, терговчи ёки суд томонидан далил сифатида эътироф этилиши назарда тутилган.

Демак, тезкор-қидирув фаолияти натижаларидан жиноят ишлари бўйича исбот қилишда қуйидаги шартларга риоя этилган

қидирув фаолияти натижалари ЖПК талабларига биноан текширилиб, баҳоланганидан сўнг жиноят ишига қўшилиши мумкин. Ушбу натижалар айрим ҳолларда, яъни ахборот манбаси ва уни олиш усулининг ошкор бўлиб қолишининг олдини олиш мақсадида умумий (маълумотнома-меморандум) шаклда ҳам тақдим этилишига рухсат берилди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Давлат божхона қўмитаси, Бош прокуратурасининг тегишли қўшма қарори билан тасдиқланган Йўриқномада тезкор-қидирув фаолияти натижаларини суриштирув органи, терговчи ёки прокурорга тақдим қилиш тартиби янада аниқ, батафсил белгилаб берилган. Унга кўра, жумладан, тақдим этиладиган хужжатларга жиноят-процессуал қонунчилигига мувофиқ ашёвий далил сифатида эътироф этиш учун тезкор-қидирув тадбири натижасида олинган (тайёрланган) фотографик неготивлар ва суратлар, кинотасмалар, диапозитивлар, фонограммалар, видеоёзув кассеталар, компьютер ахборот ташувчилар, чизмалар, режалар, схемалар, маълумотлар, шунингдек бошқа моддий объектлар ҳам илова қилиниши мумкин.

Илова қилинаётган материаллар, хужжатлар ва бошқа объектларнинг олинган вақти, жойи ва шароити тўғрисидаги маълумот жиноят аломатлари аниқланганлиги бўйича ёзилган билдирги ёки маълумотномада акс эттирилиши лозим. Кўрсатилган материаллар, хужжатлар ва бошқа объектларнинг яқка (хусусий) белгиларини тавсифлаш зарур бўлганда маълумотномага алоҳида илова тарзида ифода этиш мумкин.

аломатларини кўрсатувчи маълумотлар етарлича бўлиши лозим. Бунда ушбу натижалар қаерда, қачон ва қайси жиноят белгилари аниқланганлиги; улар қандай шароитларда аниқланганлиги; ушбу жиноятни содир этган шахслар (агар улар маълум бўлса) ва жиноятнинг гувоҳлари (агар улар маълум бўлса) тўғрисидаги маълумотлар; ашёвий далил бўлиши мумкин бўлган предметлар ва хужжатларнинг турган жойи тўғрисида; жиноят ишини қўзғатиш масаласини ҳал этишдаги аҳамиятга эга ҳар қандай воқеа ва ҳодисаларни ўзида акс эттириши кераклиги кўзда тутилаяпти.

Тергов ҳаракатларини ўтказишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш учун тақдим этилаётган тезкор-қидирув фаолияти натижаларида суриштирув, тергов органлари ва суддан яшириниб юрган, жиноий жазодан бўйин товлаётган, жиноят иши юзасидан ҳодиса ва воқеалар тафсилоти тўғрисида маълумотга эга бўлган шахслар, исботлашда фойдаланиш мумкин бўлган далил манбалари, аниқ жиноят иши бўйича процессуал ҳаракатлар ўтказишнинг ҳажмини ва тартибини аниқлаб олиш, тергов ҳаракатларининг энг самарали тактикасини танлаш, терговнинг мақбул услубларни тузиш учун зарур маълумотлар бўлиши керак.

Хулоса қилиб айтиладиган бўлса, жиноят ишлари бўйича исботлаш учун тақдим этилаётган тезкор-қидирув фаолияти натижалари жиноят-процессуал қонунчилигининг далилларга қўйилган талабларига жавоб берадиган ва уларни шакллантириш имконини берадиган маълумотларни ўзида акс эттирган бўлиши лозим.

Абдуҳамид МАННАНОВ,
тадқиқотчи.

Қарор ва ижро

Мустақил тараққиёт йўлидан огишмай бораётган, республикамизда ҳар бир инсоннинг озод ва эркин, фарвон яшашини таъминловчи жамият барпо этилмоқда, ёшларнинг илм-маърифатли бўлишига барча имкониятлар яратилган. Айниқса, чет тилларни ўрганишга кенг имконият эшиклари очилди. Маълумки, тил бу кишиларнинг ўзаро алоқа воситаси бўлиб, у барча учун баробар, тенг хизмат қилади. Шу боис тил ижтимоий ҳодиса сифатида жамият тараққиётидаги ўзгаришлар, янгиликларни ўзида акс эттиради. Ҳар бир инсон ўз фикрини бошқаларга тил орқали баён қилади.

Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни замонавий педагогик ахборот технологиялари ва коммуникацияларидан фойдаланган ҳолда ўқитишнинг янги услубиятини яратиш давр талабидир. Уни яратишда Президентимиз Ислам Каримовнинг 2012 йил 10 декабрдаги «Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори айтилган бўлди.

Ушбу ҳужжат мамлакатимизда замонавий педагогик ахборот технологиялари ва коммуникацияларидан фойдаланган ҳолда ўқитишнинг илғор услубларини жорий этиш йўли билан ўсиб келаётган ёш авлодга чет тилларни ўргатиш, хорижий тилларни пухта биладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш, турли соҳаларда халқаро ҳамкорлик ва мулоқотни ривожлантириш учун қулай имкониятлар яратмоқда.

Мазкур қарор шарофати билан барча жабҳаларда янгиликка интилиш, инновацион технологиялар ва усуллардан фойдаланиш замон талабига айланди. Ўз навбатида бу иш унумдорлигининг ошиши ва ижобий натижаларга эришишни таъминламоқда. Бугунги кунга келиб, чет тилларни ўқитишда янги инновацион педтехнологиялардан фойдаланиш ўз самарасини бермоқда.

Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни ҳамда Кадрлар тайёрлаш миллий дастури аналга ошириш доирасида таълим тизимининг барча босқичларида чет тилини ўрганиш асосий ўқув предметларидан бири эканлигини, чет тилларда тўғри ва раво сўзлай олиш зарурлигини намоён этмоқда. Чунки эртанги кунимиз Юртбошимиз таъкидлаганларидек: «Янги фикрлайдиган, замонавий мутахассисларни талаб этади».

Айни пайтда жаҳондаги мамлакатлар билан бўладиган сиёсий ва иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш учун юксак салоҳиятга эга бўлган билимли, ишбилармон ёшларга талаб орта бошлади. Бундай ёшларимиз давр талабига бинаоан хорижий тилларни, айниқса инглиз тилини билишлари жуда муҳимдир. Тарихда ҳам тил билган кишини жуда эъзозлашган. Уларнинг мамлакат тараққи-

ётига, қишлоқ хўжалиги ва саноатнинг ривожланишида қўшган ҳиссалари ҳам салмоқли бўлган.

Ҳозирги кунда касб-хунар коллежлари, академик лицейлар ва олий таълим босқичида чет тилларни касбга йўналтирилган ҳолда ўргатиш масаласи илгари

таълим тизими учун умумевропа талабларига (Common European Framework of Reference for Languages) таянган ҳолда чет тилларидан янги давлат таълим стандартлари ва бошланғич синфларда (1-4 синф) ҳафтасига икки соат чет тилини ўқитишни на-

қат лексик жиҳатдан эмас, балки минтақавий, маданий ва халқаро муносабатларга асосий эътибор беришидир. Ҳозирги кунга келиб, ушбу баҳолаш мезони нафақат Европада, балки Миср, Япония, Канада, Колумбия, Корея ва Филлипин каби давлатларда ҳам

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2014 йил 31 мартдаги 116-сонли буйруғи билан тасдиқланган «Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ҳузуридаги Республика илмий-амалий инновацион марказ қошидаги чет тили ўқитувчиларининг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш бўлимининг 2014 йил учун педагог кадрлар малакасини ошириш режа-графи»га мувофиқ кўплаб инглиз тили ўқитувчилари малака оширишди.

Бугунги кунга келиб, чет тиллари кабинетларини замонавий ахборот-коммуникация, ўқитишнинг техник воситалари ва анжомлари билан жиҳозлашни (қўшимча жиҳозлашни) жаддаллаштириш Дастури доирасида барча чет тиллари хоналарини замонавий ахборот-коммуникация, ўқитишнинг техник воситалари, анжомлари билан жиҳозлаш ишлари изчиллик билан давом этмоқда.

Хусусан, ҳозирги кунда ИИБ Академияси тиллар ва адабиёт кафедрасида чет тили фанини ўқитишга 216 соат ажратилган бўлиб, аудитор соатлар 254 соатга етказилди ва кафедрада мавжуд штатлар сони яна бештага кўпайтирилди. Шунингдек, республика ИИБнинг 2013 йил 15 мартдаги кўрсатмаси талаблари ижросини таъминлаш мақсадида Академиянинг профессор-ўқитувчилари билан намунавий-мавзуй режа асосида бошланғич инглиз тилини ўрганиш бўйича машғулотлар ташкил этилиб, улардан вақти-вақти билан тест синовлари қабул қилиш йўлга қўйилди.

Булардан ташқари, Академияда чет тилларни ўқитишнинг моддий-техник ва ахборот-коммуникация базасини такомиллаштириш мақсадида тиллар ва адабиёт кафедрасининг лингафон хоналари компьютер хоналарига айлантирилди, керакли замонавий адабиётлар ҳамда чет тилини ўргатиш дастурлари билан таъминланди.

Бир сўз билан айтганда, бу борадаги ишлар изчил давом эттирилмоқда. Мақсад – бўлажак ички ишлар идоралари ходимлари ҳар жиҳатдан мукамал бўлишларини таъминлашга қаратилган.

А. КУРГАНОВ,
ИИБ Академияси тиллар ва адабиёт кафедраси ўқитувчиси, майор.

ЧЕТ ТИЛЛАРНИ ЎРГАНИШ – ЗАМОН ТАЛАБИ

сурилмоқда. Умумтаълим мактабларида чет тиллар умумий тарзда ўргатилса, юриспруденция, қишлоқ хўжалиги каби ихтисослашган коллеж ва бошқа олий таълим муассасаларида ушбу фан йўналишга доир мавзулар асосида ўргатилади. Мақсад эса ҳар бир талаба ўз касбига тегишли хорижий тиллардаги адабиётларни, интернет маълумотларни ўқиб тушуниш, мулоқот қила олиш кўникма ва малакаларини шакллантириш, хорижлик мутахассислар билан музокара юрита олишга қаратилган.

Таълимнинг барча соҳаларида чет тилларни ўргатишда янги педагогик технологияларни кенг қўлланган ҳолда машғулотларни ташкил этиш ҳам энг долзарб масалалардан бирига айланиб улгурди. Чунки ниҳоятда кенг ахборотлар, инновацион жараёнлар бугунги кун ёшларига таълим тарбия бериш, аънавий ёндашувни ўзгартириш масаласи кун тартибидан ўрин олди.

Халқаро экспертлар билан ҳамкорликда узлуксиз

зарда тутган янги ўқув режаси ишлаб чиқилди ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 8 майдаги 124-сонли қарори билан тасдиқланди.

Ушбу йўналиш тил ўрганишда, уни қўллашда ва тил ўрганиш усулларини эгаллашда ўқувчиларнинг қиёслаш имкониятини яратади. Ушбу тавсиялар барча малакавий, кўникмавий бўлимлар бўйича, ўқиб тушуниш, эшитиб тушуниш, ёзиш ва гапиришни эгаллаш шароитини яратади, олти хил илм олиш даражаларини шакллантиради. Европа умум баҳолаш мезони тилни грамматик назарияга кўра ўрганиш эмас, балки уни мулоқотга мўлжалланган усулда ўргатишга асосий эътибор беришни талаб қилади. Унинг ўз олдига қўйган мақсадларидан яна бири бу, кўп тиллиликни шакллантириш ва кўп тилларни билувчи мутахассисларни халқаро ҳамкорликда тил ўрганишлари, муайян тилда гапирувчи халқнинг маданиятини ҳам билишни маъқуллайди ва талаб қилади.

Бунга асосий сабаб эса бир тилда гапирувчини фа-

муваффақиятли қўлланилмоқда.

Европа Иттифоқига аъзо мамлакатларда хорижий тилни билиш компетенцияси уч даражали классик тизимга асосланган. Бу тизим аъзо давлатларнинг барчасида жорий этилган. Мазкур тизим уч даражали классик тизимга А, В, С (таянч, ўрта ва юқори даража) асосланган бўлиб, ўз навбатида ҳар бир даража икки поғонадан иборатдир.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қароридан тилларни ўқитишда таълим стандартлари ишлаб чиқиш, ўқув дастурлари тузиш, дарсликлар яратиш, янги педагогик ва ахборот коммуникация технологияларидан самарали фойдаланиш лозимлиги ҳамда чет тиллар ўқитувчилари малакасини ошириш кўрсатиб ўтилган бўлиб, бу борадаги ишлар изчиллик билан амалга оширилмоқда.

Мазкур Қарорнинг ижросини таъминлаш мақсадида

7 апрель — Жаҳон саломатлик куни

Ўзбекистонда фуқароларнинг саломатлиги, тинчлик-хотиржамлиги давлатнинг асосий вазифаси этиб белгиланган ва барча олиб борилаётган ислохотлар шунга қаратилган.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг 1948 йилдаги қарорига кўра, ҳар йили 7 апрель — Жаҳон саломатлик куни сифатида кенг нишонланади. Ушбу кунда жаҳон аҳолисининг саломатлигига жиддий таъсир кўрсатаётган муаммага бағишланган мавзу шиор қилиб олинади. Жорий йилда бу борадаги хайрли ишлар «Озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлиги» шиори остида амалга ошириладиган бўлди.

Ҳеч кимга сир эмаски, хавфсиз озиқ-овқат маҳсулотларига эга бўлиш саломатликни мустаҳкамлаш ва ҳаётни таъминлашнинг муҳим омили ҳисобланади. Бундай маҳсулотлар инсон ҳаёти узлуксизлигини таъминлайдиган озуқа бўлиб, унинг хавфсизлиги ўта муҳимдир. Бугунги кунда озиқ-овқатлар билан боғлиқ савдо-сотик ишларининг глобаллашуви, бу турдаги маҳсулотларни тез фурсатда етиштиришга бўлган ҳаракатлар, экологик ўзгаришлар ҳамда атроф-муҳитнинг ифлосланиши натижасида истеъмолчилар орасида турли захарланиш ва ўткир, сурункали касалликлар авж олиб, бир қатор саломатлик билан боғлиқ касалликларни келтириб чиқармоқда. Яъни, захарланиш, диарея ва вирусли (масалан, ҳозирда энг катта муаммо бўлиб келаётган Эбола касаллиги бирин-

чи бор ўрмондаги зарарланган қуш гўштини истеъмол қилиш натижасида аниқланган) ва онкологик касалликларни айтиш мумкин.

Сўнгги пайтларда озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлигига янги таҳдидлар келиб чиқмоқда. Жумладан, маҳсулотларнинг ишлаб чиқарилиши, тақсимланиши ва истеъмоли билан боғлиқ ўзгаришлар, шунингдек, қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги интенсиблик, умумий овқатланиш жойларида мижозларнинг кўпайиши, овқатланиш муассасалари сонининг ортгани, атроф-му-

ҳитдаги ўзгаришлар, янгидан пайдо бўлган бактерия ва токсинлар, микробларга қарши препаратларга турғунлик — буларнинг ҳаммаси озиқ-овқат маҳсулотларидан захарланиш ёки касалланиш хавфини оширапти.

Хавфли озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш куйидаги салбий

оқибатларга олиб келади:

— таркибида бактериялар, вируслар, паразитлар ва кимёвий моддалар сақловчи хавфли озиқ-овқат маҳсулотлари диареядан то онкологик касалликларгача бўлган 200 дан ортиқ касалликларни келтириб чиқаради;

— улар оғир оқибатларга олиб келувчи касалликлар ҳалқасини ташкил этиб, озиқланиш етишмовчилигига сабаб бўлади. Бу айниқса, эмизикли болаларга ва кекса кишиларга ҳамда бемор одамларга дахл қилади;

— хавфли озиқ-овқат маҳсулотлари истеъмоли-

дан келиб чиқадиган касалликлар давлатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига тўсқинлик қилиб, соғлиқни сақлаш тизимининг зўриқишига олиб келади.

Озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилишда куйидаги жиҳатларга эътиборли бўлиш лозим:

— озиқ-овқат маҳсулот-

ТАНСИҲАТЛИК — ЭНГ КАТТА БОЙЛИК

ларини харид қилаётганда ёки тайёрлаётганда, албатта, маҳсулот ёрликларини диққат билан ўқиш;

— ўзимиз яшаб турган ҳудуддаги микробиологик ва кимёвий зарарли моддалар ҳақида маълумотга эга бўлиш;

— озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлаш усуллари билиш;

— яхши таниш бўлмаган маҳсулотлардан овқат тайёрлашда эҳтиёт бўлиш ва уларни тўғри сақлашни ўрганиш;

— озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлашда «бешта асосий шарт»га, яъни тозалikka, хом ва пишган маҳсулотларни алоҳида сақлаш, овқат тайёрлашда маҳсулотни тўлиқ пишириш, уларни хавфсиз ҳароратда сақлаш кабиларга риоя қилиш;

— кимёвий моддаларни ошхонанинг хавфсиз жойида сақлаш ва идишларидан фойдаланмаслик;

— истеъмол қилаётган

маҳсулотни гигиена қоидаларига риоя қилинган ҳолда тайёрлангани ҳамда сақланганлигига алоҳида эътибор қаратиш;

— ичимлик сувининг хавфсизлигига шубҳа қилинганда уни истеъмол қилишдан олдин қайнатиш.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва бошқа ташкилотлар томонидан бугунги кунда озиқ-овқат маҳсулотларининг хавфсизлигини таъминлаш борасида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жумладан, озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш ва республикага четдан кириб келаётган маҳсулотларнинг истеъмолга яроқлилиги доимий равишда назорат қилиб борилаётган. Шунингдек, аҳоли орасида тиббий маданият ҳамда соғлом турмуш тарзини шакллантиришда тарғибот ишларини янада кучайтиришга эътибор берилмоқда.

Республика ИИБ тизимидаги тиббий муассасалар томонидан ҳам ички ишлар органлари ходимлари, пенсионерлар ҳамда уларнинг оила аъзолари соғлиқни ҳимоя қилиш борасида бир қатор тадбирлар олиб борилмоқда.

Жумладан, озиқ-овқат маҳсулотларидан захарланиш ва касалланишдан ҳимоя қилиш мақсадида «Саломатлик мактаблари» ташкил қилинди. Ушбу Дастур асосида Тошкент, Самарқанд, Наманган, Бухоро ва Нукус шаҳарларида Соғлиқни сақлаш вазирлигининг етакчи мутахассислари иштирокида конференция, минтақавий семинар-тренинглари ўтказилди. Шулар қаторида оммавий ахборот воситаларида етакчи мутахассислар томонидан ички ишлар идораларида тиббий маданият ва соғлом турмуш тарзи тарғиб қилиб келинмоқда.

Тиббий муассасаларда «Беморлар мактаби» ташкил қилинган бўлиб, уларда захарланиш ва инфекция касалликлардан ҳимояланиш борасида маълумотлар берилмоқда. Бириктирилган таркибнинг тиббий маданиятини ривожлантириш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш бўйича жорий йилда ҳам кенг қамровли ишлар тизимли равишда олиб борилапти.

Саъдулла МУҲАМЕДОВ,
ИИБ Тиббий
бошқармаси бошлиғи,
полковник.

Хориж тажрибаси

(Давоми. Бошланиш ўтган сонда).

Австралиянинг штатлари полициясига штатнинг полиция ва Фавкулда вазиятлар вазири умумий раҳбарлик қилади. Бевосита раҳбарликни эса полиция комиссари амалга оширади. Полиция академиясини битирганларга констебль унвони берилади. Орадан беш йил ўтиб, имтиҳондан муваффақиятли ўтганлар катта констебль унвонига эга бўлишади. Ўн йил давомида бенуқсон хизмат қилганларга хизмат кўрсатган констебль унвони берилади.

Сержант унвони беришнинг ҳам ўзига яраша тартиб-таомиллари бор. Бунинг учун даъвогар дастлабки малака тестлари топшириши лозим бўлади. Тест натижаларига кўра улар номзодлар рўйхатига киритилади. Рўйхатдаги ўрни уларнинг тўплаган бал-

АВСТРАЛИЯ ПОЛИЦИЯ ТИЗИМИ

лари миқдорига боғлиқ. Ходим навбатдаги унвонни олганидан кейин орадан камида икки йил ўтгачина хизматда юқорилаши борасида ариза бериши мумкин. Одатда сержант битта сменадаги констебллар гуруҳига бошчилик қилади.

Ходим сержант унвонига камида икки йил хизмат қилгач, дастлабки малака тестларини муваффақиятли топширганидан кейин инспектор лавозимига ўтказилиши мумкин. Лекин амалда бу муддат анчага чўзилади.

Инспектор сержантлар ва сафдорлар таркибига раҳбарлик қилади. У одатда полиция фаолиятига раҳбарлик қилиш бўйича маъмурий вазифаларни бажаради. Кўпинча участкага навбатчи офицер сифатида бириктирилиб, мазкур полиция участкаси ишини бошқаради. Суперинтендант эса туман полиция тузилмаларига ёки маҳсус гуруҳга бошчилик қилади. Жиноят қидирув хизмати ходимларининг унвонига «детектив» сўзи қўшиб айтилади. Масалан, детектив сержант, детектив констебль.

Жанубий Австралия штатининг полицияси муайян ўзига хос жиҳатларга эга. Унга полиция комиссари раҳбарлик қилади. Штат полицияси саккизта хизматга ва иккита бўлинмага бўлинади. Бевосита полиция фаолиятига дахлдор хизматларга комиссар ёрдамчилари (шаҳодатланган полициячилар), ёрдамчи вазифаларни бажарувчи хизматларга эса шаҳодатланмаган фуқаролар бошчилик қилади.

Жанубий Австралия полицияси сафига киришни истаганлар куйидаги йўналишлардан бирини танлаши мумкин:

— полиция офицери (асосий полиция фаолияти);

— туб жой аҳолиси гавжум, тигиз яшайдиган туманларда констебль (у айнан туб жой аҳолиси вакили бўлиши керак);

— кўриқлаш хизмати офицери (ҳукумат бинолари ва иншоотларини кўриқлаш, сигнализация тизимларига хизмат кўрсатиш).

Ушбу штат полицияси номзодларига кўйиладиган талаблар:

1) ёши 18 дан кам бўлмаслик;

2) Австралия ёки Янги Зеландия фуқароси бўлиш ёки ушбу ҳудудларда доимий яшаш руҳсатномасига эга бўлиш;

3) тиббий ва жисмоний кўрсаткичларига кўра хизматга яроқли бўлиш;

4) механик ва автоматик узатиш кутили машиналарни бошқариш бўйича ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлиш;

5) ўрта маълумот (12 синфни битирганлик) ҳақида дипломга эга бўлиш;

6) «Windows 7» дастурли компьютерда ишлаш малакасига эга бўлиш, дақиқасига 28 та сўзни 96 фоиз бехато тера билиш;

7) биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш ҳуқуқини берувчи сертификатга эга бўлиш;

8) инглиз тилини аъло даражада билиш.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, оғир жиноятлар содир этганлиги учун судланганлар штат полицияси сафига қабул қилинмайди.

Академияда 29 ҳафта таҳсил олиб, патруль хизматида 15 ойлик синов муддатини ўтагандан сўнг полиция офицери бўлиш мумкин. Амалиётнинг дастлабки олти ойи пойтахт полициясида ўтади. Синов муддати туғанидан кейин ходимга жамоат хавфсизлиги (полиция фаолияти) соҳасига оид диплом берилади.

Туб жой аҳолиси тигиз яшайдиган ҳудуд констебли бўлиш учун Академияда уч ой ўқиш кифоя. Таҳсилни тугатгандан сўнг синов муддатини ўташ шарт эмас. Кўриқлаш хизматининг бўлажак офицери эса Академияда тўққиз ҳафта мобайнида таълим олиши лозим.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

Мутолаа

Дунёда бир ўргимчак бор эди.

Тонг билинар-били-мас отиб, қизғимтир қуёшнинг илк илиқ нурлари оламга ёйилиб, шудринг остидаги турли-туман ўтларнинг ҳидлари сезилар-сезилмас тарала бошлагани ондан у янги тўр тўқишга тушар эди. Унинг тўри ҳавойи, юмшоқ, нозик эди.

Ўргимчак ўз вужудининг қаерларида, қай тарзда у тўр ҳосил бўлаётганидан беҳабар эди, бироқ уни ҳосил қилиш жараёнининг ўзи ўргимчакка лаззат бахш этаётган бўлиши ҳам мумкин. Ҳоят инжа ипакка ўхшаб кетадиган тўрнинг уст юзаси ёпишқоқ, йилтироқ бўлиб, илк учини бир япроққа маҳкамлаб, тебрана-тебрана тўрини тўқий бошлар эди у.

Аввалига узун бир ўқ ипини тизиб оларди. Кейин у ўқдан бошқа томонларга яна бошқа ўқлар тортар, шу тарика марказдан турли томонга чўзилиб кетган иплар ҳосил бўлгач, уларнинг орасини бир-бирига туташтириб, катакчалар ҳосил қилишга тушарди. Катакчаларнинг кенглиги аниқ эди, қаерда, қай тарз катакча яшаш кераклигини биларди у.

Шу тарика, бир катакдан иккинчисига ўта-ўта, ажиб бир моҳирлик ва кунт билан шу ғалати ишида давом этар эди.

У тўқий бошлаган тўр ғоят нозик гиламчага ҳам ўхшаб кетар эди. Ҳар бир банди гиламнинг бир бойлами, ҳар ипи бир ипак қатими каби товланувчану йилтироқ эди.

Бу – ранги оч-сарик, бошчаси ва оёқ учлари қизғиш-қорамтир митти ўргимчак

ЎРГИМЧАК

(Ҳикоя)

эди. Шуниси қизиқки, у ўлжа овлаш учун тўр қурмас эди. Оддий, чиройли, санъаткорона тўрини тўқир эди, холос.

Тўрнинг учлари тўққизта эди. Ўргимчак баъзан кичикроқ, бешта ёки еттита учли гиламлар ҳам тўқир эди. Доймо типпа-тик жойлаштиради тўрини. Лекин тўр бойланган дарахт шохлари гоҳо вазиятини ўзгартирар, шунда тўрнинг ҳолати ҳам ўзгарар, бундан ўргимчак азият чекар эди. Шакли бузилган тўр унинг завқини қондира олмас, шу сабабли яна қайтадан янги тўр тўқий бошларди.

Қуёш ҳаволаб кетиб, тева-ракни бирдай қиздира бошлаганида у сўнгги бандни ҳам бойлаб бўлди. Сўнг тўрининг ўртасига илдам етиб бориб, ҳамма бандлар бирлашган жойида туриб қолди. Мана шу ердан турли томон-

ларга чўзилиб кетган иплар ва оралари кенгайиб борувчи катакчалар аниқ кўриниб турарди. Бу жуда чиройли манзара эди, шу кичкина ҳудудчанин хамма томонини энлаб-чўзилиб кетган тўрнинг қоқ марказида туриб, ўз санъатидан завқланиш ўргимчакка хуш ёқди.

У тин олиб, тўр марказида тек туриб қолди.

Бир оздан кейин шабада яна эсди.

Тўр, бойланган япроқлари билан биргалликда оҳиста-оҳиста чайқалди.

Баҳорий ел оҳиста эсар, атрофдаги турли-туман бошқа ҳодисаларнинг исларини ҳам олиб келар эди. У исларни ўргимчак сезармиди-йўқми, номаълум.

Шунингдек, у ўз қанотларида турли-туман овозларни ҳам олиб келди. Элас-элас

бу шовқин ичида ўтларнинг шитирлашидан тортиб қўй-қўзиларнинг маъраши, итларнинг вовиллашлари, одамларнинг ғўнғир-ғўнғир овозлари ҳам бор эди.

Ёқимли эпкинларда тўр марказида чайқалаётган бу ўргимчак қуёш қаттиқ қиздирганида ўқ ипларнинг биридан ўрмалаб бориб япроқ остига кириб жон сақлаши ҳам мумкин эди. Бироқ қуёшнинг тиккага келишига анча бор, қуёш нурлари ҳам тўр каби нозик ва янги, бу ҳам ўргимчакка хуш ёқмоқда эди.

Анчадан кейин шабада қаттикроқ эсди-да, тўсатдан тўрнинг бандларини япроқлардан узиб олиб, тўр эгаси билан қўшиб ҳавода айлантира-айлантира учириб кетди.

Ўргимчак мана шу учини кутаётган эди. Унга бу учини

жуда ёқди. Шу тарика ўтлар, ариқлари майсалар, буталару яшил майдонлар узра ҳавола-на-ҳаволана учаверди у.

Шу маҳал ўзининг сайёд эмаслигини, шамол қаёққа учирса ўша томонга учиб кетаверадиган ожиз сайд эканини ҳам англаб қолди. Ва ўз тўқиган ҳафиф ипига маҳкам ёпишганича шамол қаерга учириб олиб кетишини кута бошлади. Бу парвоздан энтикар овоз-озод учишнинг ҳаяжонлари уни маст қилган эди.

Баҳорнинг ўйноқи шабадаси унинг тўқиган ижодини банд-бандидан узиб, тамомилан ўз ихтиёрига олган эди. Узилгани ҳамоно чиройли бу гиламнинг шакли бузилиб, бошқа кўринишга кирди. Митти ва ҳарир учар гиламни эслатувчи тўрга маҳкам ёпишганча у энди илиқ ҳаволарда мавжлана-мавжлана учар, бу парвоз ғоят файзли ва завқиб эди.

Салдан кейин дайди шамол уни яна қайгадир элтади. Бўй чўзган дарахзорлару экинзорлар узра шом қўна бошлади. Тўрнинг иплари қай бир яшил бута ёки оғочнинг шохчаларига илашиб қолади. Ўргимчак ип илашиб қолган япроққа жуда секинлик билан, ўрмалаб чиқиб боради. Ўша ерда бир озгина тин олади.

Сўнг япроқ остига жойлашиб олиб, сабру тоқат билан тонг отишини кута бошлади.

Тун ўтиб, тўқ кўк тусли осмон аста-секин ёришиб, қайлардадир елиб келаётган илиқ оловранг нурларнинг шафақлари кўрина бошлаганида... ўша кунт ва тиришқоқлик ила нозик ва ҳафиф ажойиб санъатини – тўрини яна қайтадан тўқишга тушади...

Исажон СУЛТОН.

Ҳошия

Ҳамид ота ётиб қолди. Нафас олиши қийинлашган, аъзои бадани қақшаб оғрийди, иштаҳа йўқ.

Фарзандлар чорасиз. Кучли шифокорлар ташхис натижаларидан сўнг бош чайқашдан нарига ўтишмаётган бўлса, табиблар тавсия қилаётган гиёҳлардан ҳам даво ҳиди келмаяпти.

Шундай ташвишли кунларнинг бирида кенжа ўғил Собитжон яна бир шифокорнинг дароғини топиб келди.

– Чиқмаган жондан умид, майли, олиб боринглар, – рози бўлди Ҳамид ота.

Шифокор анча хушмуомала экан. Очиқ юз билан қарши олди. Касаллик варақасини бир замон диққат билан кўздан

кечириб чиққач, секин сўз қотди:

– Хўш-ш, биласизми, отахон, ростданам дардингиз жуда-а оғир экан. Аммо бу – давосиз дегани эмас. Мен узоқ бир юртда сотиладиган қиммат дорини биламан. Танишларимга айтаман, агар ўша малҳамни олиб кела олишса, сиз албатта тузалиб кетасиз.

Ҳамид ота ўша дармондорини олиб келишларини кутиб, кун санай бошлади. Ниҳоят, шифокор отанинги ёнига кириб, хушxabарни айтди:

– Отахон, мен айтган дорини олиб келишди!

Ҳамид ота ўзида йўқ хурсанд эди. Шу тарика шифокор кунига уч марта ўша дори билан муолажани бошлади. Қаранг-

ки, отахон бир ой деганда оёққа туриб кетди. Фарзандлар ҳам хурсанд, ҳам ҳайрон. Шифокорнинг олдига кириб, хасталикни қандай даволаганини сўрашди. Шифокор уларга ўша дорини кўрсатди.

– Ие, бу оддий ампициллин-ку, – дея ҳайронлигини яширишмади оға-инилар.

– Ҳа, – деди шифокор, – бу оддий ампициллин. Лекин мен отангизга буни жуда қиммат ва узоқлардан келтирилган дори деб айтдим. Отангизнинг кўнглида умид, ишонч уйғонди. Ўзим ҳам ташхис натижаларини кўрганимда бу дардни даволай олмайман деб ўйлаган эдим, лекин умид барчасини енгиб ўтиши учун отангизга ва менга куч берди... Ноумид – шайтон.

Эркин САТТОРОВ.

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

Баъзи болалар уйғонгунича ота-оналари «ухлаб» қолишади.

Унинг бош кийими жуда қиммат. Аммо отаси унинг боши шундай арзон бўлмаслигини орзу қилганди.

Наҳотки, қирқдан кейин кирган ақл қирқилган ақл бўлса...

Нодонни ҳам кўп койиманг, унинг гапи ва ишларида ғиж-ғиж бўлмаса-да, биж-биж маъно бор.

Эшитган билади, эшитиб эшитмаган англайди.

Болаларнинг ўйинчоғи кулдиради, овутади. Катталарники эса йиғлатади, совутади.

Бу кунимдан ўлганим яхши – виждон судининг ҳукми.

Шухрат РЎЗИЕВ.

Одам савдоси – оғир жиноят

Ота-онасидан эрта етим қолган Салима (исм-шарифлар ўзгартирилган) бувисининг кўлида тарбияланди. Шодмоной ая неварамнинг кўнгли ўксимасин деб унинг ҳамма инжиқликларига чидади, ўзи емай едирди, киймай кийдирди. Тангиқ ва эркатой бўлиб вояга етган Салима бора-бора бувисининг насихатларига қўлоқ солмайдиган бўлиб қолди.

Неварасига етарли тарбия бера олмаганидан афсусланган Шодмоной ая уни яқинларидан бирининг ўғлига турмушга узатди. Аммо Салима рўзгор ишларига кўника олмай, шаҳарлик бир йигит билан топишиб, уйдан қочи кетди. Эрининг қариндошлари уни қидириб боришди, уйга қайтармоқчи бўлишди, аммо...

Енгил-елпи ҳаёт кечириб ўрганиб қолган Салима Урганч шаҳридаги хонадонлардан бирида ижарада яшаб, раққосалик қила бошлади. Ана шундай кунларнинг бирида у ҳазораспик Гулбаҳор исмли аёл билан танишиб қолди.

– Бизда тўйлар жуда кўп бўлади, – деди Гулбаҳор чиройли, қадди-қомади келишган Салимага зимдан назар ташларкан. – Раққосалик қилиб яхшигина пул топса бўлади. Уй-жойдан хавотир олма, опа-сингил тутинамиз, менинг уйимда яшайсан.

Гулбаҳорнинг таклифи бирор-бир жойда кўним топа

РАЗОЛАТ БОТҚОҒИДАГИ ГУМРОҲЛАР

олмаётган Салимага маъқул тушди ва эртасигаёқ унинг уйига кўчиб ўтди. Маккорлик бобида анча тажрибага эга бўлган Гулбаҳор Салиманинг ишончига кириб, ундан шаҳвоний мақсадларда фойдалана бошлади. Мол-дунёни орномусдан устун кўювчи Салима ҳам бунга рад қилмади. Энг ачинарлиси, жирканч йўллар билан пул топишга муккасидан кетган бу кимсалар ўзлари разолат ботқоғига ботгани етмаганидек, оила ва ота-она назоратидан четда қолган ёш, содда қизларни тузоғига илтириш орқали бойлик орттириш йўллари излай бошлашди. Натижада боғотлик Санобар, ур-

ганчилик Ҳалима, Хумора, берунийлик Тамара исмли қизлар бу маккора аёлларнинг тузоғига тушишди.

– Ота-онам ажрашиб кетишгач, мен ўгай она кўлида қолдим, – дея эслайди урганчилик Ҳалима. – Отам кун бўйи ишда бўлгани учун ўз уйимда бегонадай яшардим. Хуллас, ўгай онам билан келиша олмай уйдан кетиб қолдим. Отам излаб ҳам келмади. Шу тариқа енгил табиатли аёллар кўлига тушиб қолдим...

Ҳалима Гулбаҳорнинг макр тузоғига илинганида 17 ёшга ҳам тўлмаганди. Маккора аёл ҳали вояга ҳам етмаган қизни мўмайгина пул

эвазига инсоф-диёнати унутган кишиларнинг кучоғига ташлайди. Бир неча ойлик азоб-укубатлардан силласи қуриган Ҳалима пайт пойлаб, бу уйдан қочи кетади. Аммо Гулбаҳор уни тезда ушлаб, яна қайтариб олиб келади.

Хуллас, ор-номусни унутган бу кимсалар жамиятимиздаги одоб-ахлоқ нормаларини менсимасдан жиний ҳаракатларини давом эттиришди. Бундай аянчли ҳолга чидай олмаган қўшнилари бир неча бор уларни инсофга чақирди. Аммо бундан ҳеч қандай натижа чиқмади.

Бундай қонунбузарлик ҳолатидан хабар топган Ҳазорасп тумани ИИБ ходимлари махсус рейд тадбири ўтказишди ва бу кимсаларни жиний устида қўлга олишди. Жиний иши юзасидан тергов-суриштирув ишлари олиб борилди. Гулбаҳор ва Салиманинг жиний қилмишлари гувоҳларнинг кўрсатмалари ва воқеа жойидан олинган ашёвий далиллар билан ўз тасдиғини топди.

Ор-номус инсон учун энг муқаддас бўлган бебаҳо зийнат. Афсуски, бу неъматдан бенасиб инсонлар ҳам ҳаётда учраб туради. Бундай манфур кимсалар мўмай бойликка эга бўлиш мақсадида ўта жирканч ишларга қўл уришди ва албатта, қилмишларига эга яраша жазоланишди. Зеро, жинийга жазо муқаррардир.

Ж. ХУДОЙБЕРГАНОВ.
Хоразм вилояти.

«МЕҲРИБОН» МАҲАЛЛАДОШ

Одамларни қўл қилиб сотиш, уларни раҳм-шафқат билмай ишлатиб, эвазига бойлик орттирувчи кишилар қадимги қулдорлик даврларда бўлган. Аммо кейинги пайтларда ўтмиш саркити ҳисобланган одам савдоси янги кўринишда пайдо бўлиб,

ҳаётимизга жиддий хавф солиб, жамиятнинг энг жирканч иллатларидан бирига айланиб бормоқда. Ушбу жиний қанчалаб одамларга жабр етказганлиги кўплаб мисолларда намоён бўлмоқда.

Қашқадарё вилоятининг Муборак туманидаги Янги ҳаёт маҳалласида яшовчи А. Асқар Қ. Жўранинг олдида келиб:

– Оилавий аҳволингизни яхши билман. Ўғилларни уйлантириш, уларга уй-жой қуриш керак. Бунинг учун кўп пул керак, албатта. Хоҳласангиз, тезда бойиб кетишингизга ёрдам бераман, – деди.

Қандай қилиб, деган саволни эшитиши билан Асқар булбулдай сайраб, Жўра акани аврай бошлади.

– Ўғилларингиз ҳаммаси азамат йигитлар, улар чет элда ишлаб анча пул топса

бўлади. Бир қариндошим бор. У ёқда қурилишда ишлайди. Ҳар ойда беш юз доллардан топаётган экан. Яқинда ўзим ҳам унинг олдида кетаяпман. Танишлардан бўлса олиб келинг, деганди. Сизни ўзимга яқин тутиб айтаяпман.

Жўра ака Асқарнинг алдовига учиб, тезда ўғилларини йиғди ва муддаони айтди.

– Дада, чет элга бориб, пул ишламай, қарз бўлиб келаётганлар кўп-ку, – деди ўғилларидан бири.

– Биз ҳаммамиз борамиз, Асқар ўз ма-

ҳалламиздан, алдаётганга ўхшамайди, – деди Жўра ака.

Шундай қилиб, отасини фикридан қайтаришга журъат қила олмаган ўғиллар унинг бошчилигида Асқар билан бирга чет элга жўнашди. Асқар уларни айрилган манзилга олиб борди. Ишлаш учун рухсатнома олиб бериш ва фуқаролик паспортларини вақтинчалик рўйхатга қўйишни айтиб ҳужжатларини олиб қўйди.

«Меҳрибон» маҳалладош ўзининг жиний шериклари билан тил бириктириб, Жўра ака ва унинг ўғилларини қурилишда эмас, оғир ва хавфли меҳнат шароитларида ишлатишди. Замонавий қулфуршлар текин ишчиларнинг қочиб кетмасликлари учун уларнинг қўндалик эҳтиёжларини таъминлаш билангина чекланади. Ойлик иш ҳақларини беришни ҳаёлларига ҳам келтирмасди. Шу йўсинда беш ой ўтди. Асқар уларнинг бажарган ишлари учун берилиши керак бўлган пуллари ўзлаштириб юборди.

Жўра ака ва ўғиллари Асқарнинг «меҳрибончилиги» учун индамай кетишмади, ички ишлар идораларига мурожаат этишди. Халқимиз «Емоқнинг қусмоғи ҳам бор» деб бежиз айтмайди. Ўз маҳалладошларини ўзга юртдаги ҳамтовоқларига сотиб, мўмай даромадга эга бўлган, риёкорлик кўчасини танлаган А. Асқар охир-оқибат қилмишига яраша жавоб беради.

Шу ўринда айрим юртдошларимизнинг хорижга бориб, катта даромад орттириб келиш мумкин деган алдовга учиб, саробга йўлиқаётганлари кишини уйлантиради. Хорижликлар ҳам анойи эмас. Осон, енгил ва киши ҳаётига хавфсиз бўлган, катта даромад келтирадиган ишлар уларнинг ўзларидан ортмайди, албатта. Оғир, соғлиқ учун зарарли ишларни бажаришга эса ёлланиб борганларни мажбур этишди. Афсуски, айрим ҳамюртларимиз буни тушуниб етмаяпти.

Иброҳим НАМОЗОВ,
майор.
Қашқадарё вилояти.

СЎҒДИЁНАНИ КЎРГАНЛАР БОРМИ?

Қашқадарё вилояти Қарши шаҳар ИИБ томонидан вояга етмаган **Сўғдиёна Сирож қизи САЛИМОВА** қидирилмоқда. У 2011 йилда туғилган Қарши шаҳар С. Зуннунова кўчаси 12-уйда яшаган. 2013 йил 15 июль куни уйдан чиқиб кетиб, қайтиб келмаган.

Белгилари: бўйи 60-70 см, юзи чўзиқроқ, сочи сарғиш, кўзлари жигарранг.

Кийимлари: эғнида сариқ костюм, қизғиш қўйлак, оёғида қизил шиппакча бўлган.

Сўғдиёнани кўрган, қаердалигини билганлардан Қарши шаҳар ИИБга (0-375) 573-32-08 рақамли телефон орқали ёки яқин орадаги ички ишлар идорасига хабар беришларини сўраймиз.

ҚИДИРИЛМОҚДА

Жиний содир этиб, тергов идораларидан қочиб юрган қуйидаги шахслар Самарқанд вилояти ИИБ томонидан қидирилмоқда.

Ҳасан Шукруллоевич САТТАРОВ. 1983 йилда туғилган. Каттақўрғон шаҳар У. Барноев кўчаси 40-уйда яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди, 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиний содир этган.

Суннатилло Азимович МАҲАМАТОВ. 1985 йилда туғилган. Каттақўрғон тумани Қиёт қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди, 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиний содир этган.

Азизбек Азимович МУҲАММАДИЕВ. 1980 йилда туғилган. Каттақўрғон тумани Қиёт қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди, 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиний содир этган.

Шухратжон Муҳаммади ўғли МУҲАММАДИЕВ. 1982 йилда туғилган. Каттақўрғон тумани Қиёт қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 159-моддаси 3-қисми «б» банди, 244/2-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиний содир этган.

Юқорида номлари қайд этилган шахсларни кўрган ёки қаердалигини билганлардан Самарқанд вилояти ИИБга (0-366) 233-31-30, 233-02-64 рақамли телефонлар орқали ёки яқин орадаги ички ишлар идорасига хабар беришларини сўраймиз.

ҚИЗИҚАРЛИ ВА МУРОСАСИЗ БАҲСЛАР

Бухоро вилояти ИИБда хизмат қилаётган хотин-қизларнинг ҳар томонлама соғлом бўлишини таъминлашда улар ўртасида ўтказилаётган турли спорт мусобақалари муҳим аҳамият касб этмоқда.

Яқинда ана шундай мусобақалардан бири шахмат-шашка бўйича бўлиб ўтди. Бир-биридан қизиқарли ва мурасасиз кечган баҳсларда шахмат бўйича биринчи ўрин вилоят ИИБ вакили, сержант М. Адизовага насиб этди. Иккинчи ҳамда учинчи ўринларни вилоят ИИБ ЁХБдан катта лейтенант Н. Айнарарова ва вилоят ИИБдан сержант Р. Амаридинова эгаллади. Шашка бўйича эса вилоят

ИИБ ЁХБ ҳисобчиси, сержант Н.Нуровага тенг келадигани топилмади. ЖИЭМ ҳисобчиси, сафдор М. Адизова ҳамда вилоят ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими вакили, майор Д.Юсупова кейинги ўринларни банд этишди.

Мусобақа сўнггида голибларга диплом ва эсдалик совғалари топширилди.

Б. РЎЗИЕВ,
подполковник.
Бухоро вилояти.

▼ Кўрик-танлов

Самарқанд вилояти ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бошқармаси алоҳида милиция батальони ҳамда шаҳар-туман ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлим ва бўлинмалари шахсий таркиби ўртасида кўрик-танлов ўтказилди. Вилоят «Динамо» ЖТСЖ ҳамда Самарқанд шаҳар ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими ўқув базасида ташкил этилган танловда иштирокчилар тўртта номинация бўйича беллашдилар.

ЭНГ ЯХШИЛАР АНИҚЛАНДИ

Кўрик-танлов мурасасиз ва қизиқарли кечди. Ҳар бир иштирокчи голиблик учун астойдил кураш олиб борди. Ниҳоят, малакали ҳакамлар ҳайъати томондан голиб ва совриндорлар, шунингдек, умумий ҳисобда совринли ўринларни қўлга киритган жамоалар аниқланди. Шунга кўра, «Энг яхши кўриқлаш отряд командири ўринбосари» номинацияси бўйича Нарпай тумани ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими отряд командири ўринбосари, лейтенант Ёқуб Акмалов голиб, деб топилди. Кейинги ўринлар Жомбой тумани ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими отряд командири ўринбосари, катта лейтенант Мусурмон Маматов ва кўриқлаш бошқармаси алоҳида милиция батальони отряд командири ўринбосари, катта лейтенант Шерзод Сулаймоновга насиб этди.

Жомбой тумани ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими взвод командири, кичик сержант Фаррух Нормуродов «Энг яхши кўриқлаш взводи командири», Пахтачи тумани ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими милиционери, сафдор Содик Ҳасанов «Энг яхши кўриқлаш милиционери» йўналишларида зафар кучди. Каттакўрғон шаҳар ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлими милиционери, сафдор Зебо Ваҳобова эса «Энг яхши кўриқлаш ходимаси» деб топилди.

Умумжамоа ҳисобида Жомбой тумани ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими биринчи ўринни эгаллади.

Голиблар энди кўрик-танловнинг республика босқичида иштирок этади.

Кувончбек АЛИБЕКОВ,
катта лейтенант.
Самарқанд вилояти.

▼ Қиличбозлик

ТОШКЕНТДА ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ БЎЛИБ ЎТМОҚДА

Пойтахтимиздаги «Ўзбекистон» спорт мажмуаси ва Бадий гимнастика бўйича болалар-ўсмирлар республика ихтисослашган олимпия захиралари спорт мактабида қиличбозлик бўйича ўсмирлар (17 ёшгача) ва ёшлар (21 ёшгача) ўртасида Жаҳон чемпионати бўлиб ўтмоқда. Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Миллий олимпия кўмитаси ҳамда Ўзбекистон қиличбозлик федерацияси томонидан Халқаро қиличбозлик федерацияси (FIE) билан ҳамкорликда ташкил этилган мазкур нуфузли мусобақада дунёнинг юзга яқин давлатлари спортчилари иштирок этмоқда.

Жаҳон чемпионати баҳсларини қиличбозликнинг шпага йўналиши вакиллари бошлаб беришди. Қизлар ўртасидаги баҳсларда руминиялик Александра Предеску олтин медални қўлга киритди. У финалда венгриялик Кинга Нагини мағлуб этди.

Ўсмирлар ўртасидаги шпага баҳсларида эса Мёнги Ким

голиб чикди. Жанубий корейлик ёш қиличбоз финал учрашувидан Чехия вакили Якуб Юрка билан баҳс юритиб, 15:14 ҳисобида зафар кучди ва жаҳон чемпиони деган шарафли номга сазовор бўлди. Бронза медаллари венгриялик Бенс Бенде ва канадалик Лоик Бюлиуга насиб қилди.

Шунингдек, 17 ёшгача бўлган ёш қиличбозлар ўртасида рапира (ўғил болалар) ва сабля (қизлар) йўналишлари бўйича баҳслар ҳам якунига етди. Натижа-

ларга кўра, қизлар ўртасидаги беллашувларда россиялик Ольга Никитина бош совринни қўлга киритди. Италиялик Лючия Лучарини, япониялик Мисаки Эмура ва россиялик Александра Климовалар кейинги ўринларни эгаллашди.

Жаҳон чемпионати баҳслари давом этмоқда.

▼ Футбол

Футбол бўйича Ўзбекистон кубогининг ўтиш босқичи ўйинлари бўлиб ўтди. Битта ўйиндан иборат ушбу босқичда биринчи лига жамоалари қатнашди.

1/16 ФИНАЛ ЖУФТЛИКЛАРИ МАЪЛУМ

Ўтиш босқичида Қорақалпоғистоннинг «Орол» жамоаси «Хоразм»ни йирик – 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. Қолган учрашувлар эса асосан минимал ҳисобларда якунланди. Хусусан, «Шердор» – «Зомин», «Хотира-79» – «Ёзёвон лочинлари», «Бунёдкор-2» – «Чуст-Пахтакор», «Цементчи» – «Косонсой» жамоалари ўртасидаги ўйинларда бир хил – 2:1 ҳисоби қайд этилган бўлса, «Машъал-2» «Гиждувон»дан, «Пахтакор-2» эса «Локомотив-БФК»дан 1:0 ҳисобида устун келди. Шунингдек, «Аланга», «НБУ-Осиё», «Оқтепа», «Обод», «ЎзДонгЖу» ва «Цементчи» жамоалари ҳам кейинги босқичга йўл олди.

Шундай қилиб, мамлакат кубогининг 1/16 финал учрашувларида «Аланга» «Навбахор»га, «Машъал-2» «Андижон»га, «Бунёдкор-2» «Металлург»га, «Пахтакор-2» «Динамо»га, «НБУ-Осиё» «Бухоро»га, «Оқтепа» «Нефтчи»га, «Обод» «Қизилқум»га, «ЎзДонгЖу» «Сўғдиёна»га, «Хотира-79» «Кўқон-1912»га, «Шердор» «Машъал»га, «Цементчи» «Олмалиқ»га, «Орол» эса «Шўртан»га қарши майдонга тушади.

Ўйинлар 28 ва 29 апрель кунлари бўлиб ўтади.

▼ Футзал

ТЕРМА ЖАМОАМИЗ 19-ЎРИНДА

Дунё футзал терма жамоаларининг март ойи учун янги рейтинги эълон қилинди. Унда футзал бўйича миллий терма жамоамиз 19-ўринда қайд этилди.

Рейтингнинг кучли бешлигида ўзгариш кузатилмади. Ҳамон испаниялик футзалчилар пешқадамлик қилишяпти. Бразилия, Россия, Италия, Аргентина терма жамоалари кейинги ўринларни эгаллаган. Қитъамизнинг тенгсиз жамоаси ҳисобланган Эрон терма жамоаси эса португалиялик футзалчиларни ортда қолдириб, 6-ўринга кўтарилиб олди.

Ўзбекистон футзал терма жамоасидан 9 очко кам жамғарган Қозоғистон футзалчилари 20-ўринда боришмоқда. Рейтингинг кучли йигирматалигида МДХ давлатлари – Украина (1494 очко, 8-ўрин) ва Озарбойжон (1366 очко, 13-ўрин) ҳам бор.

▼ «Олимпиада-2016»

ЭНГ АРЗОН ЧИПТАЛАР НАРХИ 7,5 ДОЛЛАР

Хабарингиз бор, келгуси йили Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳрида Олимпиада ўйинлари ўтказилади. Айни пайтда тўрт йилликнинг энг нуфузли мусобақасига сўнгги тайёргарлик ишлари олиб бориляпти.

Яқинда мусобақа учун тайёрланган чипталар сотуви бошланди. Ташкилотчиларнинг маълум қилишича, жами бўлиб 7,5 миллион дона чипта сотувга чиқарилган бўлиб, энг қиммат чипталар енгил атлетика, баскетбол, волейбол ва пляж волейболи мусобақаларининг финал учрашувига тўғри келади. Бу спорт турларининг финалини бевосита аренадан томоша қилмоқчи бўлганлар 375,78 доллардан тўлашлари керак бўлади. Энг арзон чиптанинг нархи эса 40 бразилия реали, яъни 7,5 АҚШ доллари миқдоридан.

«Олимпиада-2016»нинг тантанали очилиш маросими чипталари 1440 АҚШ доллари миқдоридан белгиланган.

Камол ОЛЛОЁРОВ тайёрлади.

Хуқуқий маслаҳатхона

ХОДИМ ИШ ЖАРАЁНИДА ЖАРОҲАТ ОЛСА...

► **Меҳнат шартномаси асосида ишловчи ходим ўз вазифасини бажариш вақтида тан жароҳати олганда унга тўланадиган товон пули миқдори ҳақида маълумот берсангиз.**

Бахриддин ҚОБИЛОВ.

Қашқадарё вилояти.

► Ходимга жароҳат ёки соғлиғига бошқа шикаст етказилганда жабрланувчининг олган ёҳуд олиши мумкин бўлган йўқотган иш ҳақи (даромади) тўланади. Зарар ҳар ойда жабрланувчининг касбий меҳнат фаолиятини йўқотиш даражасига тегишли равишда меҳнат жароҳати олгунга қадар унинг ўртача ойлик иш ҳақига фоизларда, соғлиғига шикаст етказилиши сабабли қилинган кўшимча харажатлар компенсацияларда, шунингдек белгиланган ҳолларда бир марталик нафақалар тўлашда қопланади.

Иш ҳақи ёки унинг бир қисми тўланаётганда, жароҳат олиши туфайли тайинланган ногиронлик пенсиялари, шунингдек меҳнат жароҳати олгунга қадар ва ундан кейин тайинланган пенсиялар, нафақалар ва бошқа шунга ўхшаш тўловларнинг бошқа турлари етказилган зарарни тўлашда ҳисобга олинмайди. Шунингдек, жабрланувчининг жароҳат олгандан кейинги иш ҳақи ҳам зарарни тўлашда ҳисобга олинмайди. Бунда жабрланувчиларга меҳнат жароҳати бўйича ногиронларга зарарни тўлаш миқдори белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг эллик фоизидан кам бўлиши мумкин эмас.

Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақи таркибига: ҳам асосий, ҳам даромад солиғи ундириладиган ўриндошлик иш жойи бўйича меҳнат ва фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича барча меҳнат ҳақи турлари; тадбиркорлик фаолиятдан олинадиган даромади (солиқ инспекцияси маълумотлари асосида); муаллифлик ҳақи; вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги ҳамда ҳомиладорлик ва туғруқ таътиллари даври учун тўланган нафақалар киритилади.

Барча иш ҳақи турлари солиқлар ушлаб қолингунга қадар ҳисобланган суммаларда ҳисобга олинади.

Ўқиш даврида тўланадиган стипендия (зарарни қоплаш тўғрисида мурожаат қилувчининг хоҳишига кўра) иш ҳақига тенглаштирилади.

Жабрланувчининг йўқотган иш ҳақи таркибига куйидагилар киритилмайди: юридик шахсларнинг устав фондларидаги кўйилмалари ёки пайлари бўйича улар томони-

дан олинандиган дивидендлар ва фоизлар, шунингдек қимматли қоғозлар бўйича даромадлари; бир марталик тусдаги тўловлар (фойдаланилмаган таътил учун пул компенсациялари, меҳнат шартномаси тўхтатилганда бериладиган ёрдам нафақалари).

Ўртача ойлик иш ҳақи меҳнат жароҳати олиш ёки меҳнат жароҳати туфайли меҳнатга лаёқатсизликдан ёҳуд меҳнатга лаёқатсизликдан қайтарилишидан (фуқаронинг танлови бўйича) олдинги охириги ўн икки ой мобайнидаги иш (хизмат, муддатли ҳарбий хизматдан ташқари) бўйича аниқланади. Касб касаллигига чалинган тақдирда ўртача ойлик иш ҳақи ҳам бундай касалликка сабаб бўлган ишни тўхтатишдан олдинги охириги ўн икки ой бўйича белгиланиши мумкин.

Ўртача ойлик иш ҳақи ҳисоблаб чиқариладиган ойлар сонидан (фуқаронинг хоҳишига кўра) иш оининг биринчи кунидан бошланмаганлиги ёки тўхтатилмаганлиги муносабати билан тўлиқсиз иш ойлари ҳамда уч ёшгача бўлган болани парвариш қилиш муносабати билан бериладиган таътил ойлари (шу жумладан, тўлиқ бўлмаган ойлари), шунингдек, ходим ногирон ҳисобланган ёки меҳнат жароҳати туфайли етказилган зарар тўловини олиб келган, I гуруҳ ногирони, 16 ёшгача бўлган ногирон болани ёки даволаш муассасасининг ўзгача парваришига муҳтожлик ҳақидаги хулосасига кўра қарияларни парвариш қилиш мобайнидаги иш вақти чиқариб ташланади. Бунда чиқариб ташланган ойлари бевосита бошқа олдинги ойлари билан алмаштирилади ёки уларни алмаштириш имкони бўлмаганда ҳисоблашдан чиқариб ташланади. Бундай алмаштириш, жароҳатланишдан ёки касб касаллигига чалинишдан олдинги иш жойидан қатъи назар, охириги икки йил доирасида амалга оширилади.

Ўн икки ойдаги иш учун ўртача ойлик иш ҳақи мазкур қоидаларнинг 14-бандида кўрсатилган иш ҳақининг умумий суммасини ўн иккига бўлиш йўли билан ҳисоблаб чиқарилади. Жабрланувчи зарар етказилган вақтда ўн икки ойдан кам ишлаган тақдир-

да, ўртача ойлик иш ҳақи ҳақиқатда ишлаган умумий иш ҳақини ишлаган ойлар сонига бўлиш йўли билан ҳисоблаб чиқарилади.

Иш даври тўлиқ ойдан кам вақтни ташкил қилган тақдирда, зарарни тўлаш миқдори шартли ойлик иш ҳақи (даромад) миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқилади. У куйидаги тартибда аниқланади: бутун ишланган вақт давомида олинган иш ҳақи (даромад) кунлар сонига бўлинади, ҳосил бўлган сумма бир йил учун ўрта ҳисобда ҳисоблаб чиқилган бир ойдаги иш кунлари сонига кўпайтирилади.

Ҳақиқий иш ҳақи миқдори тўғрисидаги ҳужжатларни олиш имконияти бўлмаган тақдирда зарарни тўлаш миқдори зарарни тўлаш тўғрисида мурожаат қилинган вақтда белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқилади. Жабрланувчининг ўртача ойлик иш ҳақи миқдори энг кам ойлик иш ҳақи миқдоридан кўп бўлмаган ҳолларда ҳам етказилган зарарни тўлаш миқдори худди шу тартибда ҳисоблаб чиқилади.

Балоғатга етмаганлар меҳнат жароҳати олган тақдирда, зарар унинг иш ҳақи (даромади) миқдоридан келиб чиққан ҳолда, аммо қонун ҳужжатларида белгиланган энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг беш бараваридан кам бўлмаган миқдорда тўланади.

Бир иш берувчида ишланган даврда меҳнат жароҳати такроран олинган тақдирда ўртача ойлик иш ҳақи жабрланувчининг хоҳишига кўра биринчи ёки такрорий меҳнат жароҳати олингандан олдинги тегишли даврлар бўйича ҳисоблаб чиқилади. Зарарни тўлаш миқдори касбга доир меҳнатга лаёқатсизликнинг умумий фоизига қараб ҳисоблаб чиқилади.

Агар меҳнат жароҳатлари турли иш берувчиларда ишлаганда олинган бўлса, у ҳолда зарарнинг тўлов миқдорини аниқлаш ҳар бир иш берувчи томонидан, тегишли меҳнат жароҳати бўйича касбга доир меҳнатга лаёқатсизлик фоизига қараб алоҳида амалга оширилади.

Ушбу саволга ҳуқуқшунос Ҳамидулла ПРЕМҚУЛОВ жавоб берди.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва Фахрийлар кенгаши ички ишлар идоралари фахрийси, истеъфодаги подполковник Ҳамидулла АБДУЛЛАЕВНИНГ вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.	Наманган вилояти ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши Косонсой тумани ИИБ бошлиғи, подполковник Носиржон Мирзааҳмедовга падари бузруквори ТУРГУНПҲЛАТ отанинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.
Ўзбекистон Республикаси ИИБ ЙҲХББ раҳбарияти ва шахсий таркиби бош бошқарма бўлим бошлиғи, подполковник Эрали Бозоровга волидаи муҳтарамаси МУКАРОЙ аянинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.	Транспортдаги ИИБ Кўқон темир йўл бекатидаги тармоқ ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши Фарғона аэропортидаги тармоқ ИИБ бошлиғи, майор Жаҳонгир Холматовга падари бузруквори МУҲИДДИН отанинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.
Ўзбекистон Республикаси ИИБ Тиббиёт бошқармаси раҳбарияти ва шахсий таркиби ҳамда «Зарафшон» санаторияси жамоаси санатория бошлиғи, подполковник Камол Самибаевга волидаи муҳтарамаси РОЗИЯ аянинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.	Транспортдаги ИИБ Кўқон темир йўл бекатидаги тармоқ ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва фахрийлар кенгаши патруль-пост хизмати милиционерни, сафдор Дилмурод Султоновга падари бузруквори НОСИРЖОН отанинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

МУНАЖЖИМЛАР БАШОРАТИ

Келгуси ҳафта учун

ҚҮЙ

Атрофингизда юз бераётган воқеалар мураккаблашади. Яқин одамнингиз билан узоқлашингиз мумкин. Вазиятни ўзгартиришга уринишингиз бефойда. Воқеалар ҳеч бўлмаганда ҳафта охирида ижобий тус олишини истасангиз, авваламбор уларнинг моҳиятини тушунишга ҳаракат қилинг. Маслаҳатимиз: жараёнга аралашмасдан, қулай пайт келишини кутинг.

СИГИР

Бутун ҳафта давомида ишларингиз бароридан келади. Ҳар бир кундан самарали фойдаланишга интилинг. Даромадингиз ошади. Кўчмас мулк масалалари билан шуғулланасиз. Шахсий муаммоларингизни ҳал этасиз. Дўстларингиз орасида обрўйингиз ортади. Чунки уларга фойдали маслаҳатлар берасиз. Аммо ҳаммага кўмаклашишга вақтингиз етмайди. Ўзингиз ҳақингизда ҳам ўйланг.

ЭГИЗАКЛАР

Ҳафта бошларида турли синовларга дуч келасиз. Масалан, имтиҳон топширишингиз, сизни қандайдир ноқонуний фаолият билан шуғулланишда гумон қилишлари мумкин. Нима бўлганда ҳам бу ҳаётингизга салбий таъсир этиши эҳтимолдан холи эмас. Шу сабабдан ўйлашмасдан, шомашошарлик билан ёки ножўя иш қилманг. Дам олиш кунларини оила даврасида кўнгилли ўтказасиз.

ҚИСКИЧБАҚА

Воқеаларга салбий тус бераверманг. Йўқ жойдан ўзингизга муаммо ўйлаб топманг. Бошқалардан ёрдам кутманг. Беҳудага атрофингиздагилардан хафа бўлманг, аразламанг. Бунақада ҳақиқий ҳаётдан узилиб қоласиз. Ушбу ҳафтада сизни жиддий ўзгаришлар кутмоқда.

АРСЛОН

Ҳафта сиз учун анчайин омадсиз келади. Аммо бунинг учун тақдирдан норози бўлманг. Гап шундаки, илгари қабул қилган нотўғри қарорларингиз, содир этган номақбул қилмишларингиз учун энди тўлов тўлаясиз. Бунга қандай муносабатда бўлиш – сизнинг ишингиз. Лекин жараёнга аралашмасликни, фаоллик кўрсатмасликни тавсия этамиз.

ПАРИЗОД

Янги ҳафтада ниҳоятда фаол бўласиз. Ҳозир янги иш бошлашингиз, режаларни амалга оширишингиз айти пайти. Бугунги ишни эртага қўйманг. Анчадан буён тўпланиб келадиган масалаларни ҳал этиш фурсати келди. Агар қатъият кўрсатсангиз, барча жаҳада муваффақият қозонасиз. Ҳафтанинг иккинчи ярмида даромадингиз ошиши мумкин. Ҳафта сўнгида эса янги гоғлар туғилади.

ТАРОЗИ

Ҳафта бошида кимдир сизга тўхмат қилиши, қарши иш кўриши мумкин. Аммо кўнгилсизликлар тез орада ўтиб кетади. Ҳафта ўрталарида куч-ғайратга тўлиб-тошасиз. Бу деярли ҳар қандай муаммони ҳал этиш имконини беради. Ҳаракат режангиз аниқлашади. Ички сезингиз кучайиб, ким дўсту ким душман эканлигини билиб оласиз. Дўстларингиз ва яқинларингиз билан муносабатларингиз ойдинлашади.

ЧАЁН

Ниҳоят атрофингизни ўраб турган дўстларингиз ҳақиқатан ҳам садокатли эканлигига ишонч ҳосил қиласиз. Ҳафтанинг дастлабки кунлари бир пиёла чой устида ёки меҳмондорчиликда дўстларингиз билан мураккаб хангомалашасиз. Воқеалар ўз-ўзидан ривож топиб бораверади. Мабодо бирор қийинчиликка дуч келсангиз, дўстларингиз ҳаммаша ёрдам беришга шай туришади.

ЁЙ

Ҳали оила қурмаган бўлсангиз, кимдир ёқтириб қоласиз. Ўзаро муносабатларингиз яхшиланиб бораверади. Аммо турмуш қуриш борасида узил-кесил қарорга келишга ҳали эрта. Касбий фаолиятингизда асосан кундалик ишлар билан машғул бўласиз. Раҳбарларнинг топшириқларини сидқидилдан бажаринг. Жисмонан анчайин чарчасиз. Бундан нолиманг, ҳадемай дам олиш кунлари келади.

ТОҒ ЭЧКИСИ

Бутун ҳафта давомида дам олгингиз келади. Вазият эса олдингизга қўйган мақсадлар сари дадил интилингизни тақозо қилади. Ҳаётингизда туб бурилиш пайти келди. Нимадандир воз кечсангиз, нимагадир эга бўласиз. Утмиш билан хайрлашишга тақдир мажбурламайди, балки ўзингиз эҳтиёж сезасиз. Ҳар қандай вазиятда ҳам қалбингизга қулқ тутиб иш кўринг.

ҚОВҒА

Ҳеч бўлмаса ушбу ҳафтада атрофингиздагиларга таъзия ўтказмай турунг. Фақат ҳафтанинг ўрталари бундан мустасно. Бошқа пайтлар теварақда юз бераётган воқеаларни мушоҳада қилинг. Ҳафта бошларида фикрингизни бир жойга жамлашингиз қийин кечади. Ҳафта охирида эса, аксинча, фикрлар ўз-ўзидан куйилиб келаверади. Ҳозир муаммоларни ҳал этишнинг мавриди эмас.

БАЛИҚ

Бутун ҳафта давомида кўнгилхушлик қилишни хоҳлайсиз. Бундан ташқари, руҳий оламингизни ва бошқалар билан муносабатларингизни таҳлил қилиш пайти ҳам келди. Айти шу кунларда анчадан буён давом этиб келадиган низоларни ҳал этиш мумкин. Агар ҳозиргача ёлғиз бўлсангиз, тез орада ўзингиз ёқтирган одамни учратиб қолсангиз керак. Ҳафта уй-рўзғор юмушлари билан шуғулланиш учун ҳам қулай.

9 апрель – Амир Тему́р таваллуд топган кун

Буюк бобокалонимиз соҳибқирон Амир Тему́р сиймоси бир неча асрлардан бери авлодларга адолат ва жасоратнинг юксак намунаси бўлиб келмоқда. Унинг бунёдкорлик ишлари, давлат бошқарувидаги ўзига хос услублари жаҳон тарихчи олимлари томонидан ҳам эътироф этиляпти. Бобокалонимизнинг кўрсатган жасорати, илм-фан, маданият, санъат ва давлат тараққиёти каби жабҳаларда амалга оширган ишларини авлодларга ўргатиш, уларда улуғ аجدодимизга бўлган ифтихор туйғуларини камол топтириш йўлида самарали тадбирлар ўтказилмоқда.

СОҲИБҚИРОН - АВЛОДЛАР ИФТИХОРИ

Соҳибқирон таваллудига бағишлаб республика ИИВ Академиясида ўтказилган «Амир Тему́р – улуғ давлат арбоби, бунёдкор, илм-фан ҳомийси ва буюк саркарда» мавзудаги илмий-маърифий анжуман ҳам ана шундай тадбирлардан бири бўлди. Унда Академия раҳбарияти, ўқитувчи ва тингловчилари, шунингдек, таниқли олимлар, шоир-ёзувчилар, элимиз ардоғидаги санъаткорлар иштирок этишди.

Тадбирда Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ ёзувчиси Муҳам-

мад Али ва Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик илмий-тадқиқот

институтининг етакчи илмий ходими, филология фанлари доктори Адҳамбек Алимбековнинг маърузаси тингланди. Нотиқ-

лар Соҳибқироннинг «Куч адолатда» ғоясининг мазмун-моҳияти, давлатчилик тизими ва бошқаруви ҳамда ҳарбий тактика-

си ҳақида атрофлича фикр юритишди. Саркарданинг бунёдкорлик ишлари, илм-фан тараққиётидаги ўрни, шунингдек,

бугунги адабиётимизда Амир Тему́р образининг яратилиши, уни кенг оммага етказиш борасида қилинаётган саъй-ҳаракатлар ҳақида батафсил тўхталишди. Ўзбек Давлат драма театри актёрлари «Соҳибқирон Тему́р» спектаклидан парча ижро этишди. Тингловчилар томонидан буюк саркардага бағишланган шеър ва кўшиқлар ижро этилгани ҳам тадбирга ўзгача файз бағишлади.

Иномжон РАХИМХУҲАЕВ,
сержант.
Абу КЕНЖАЕВ
олган суратлар.

АМИР ТЕМУ́Р ЎҒИТЛАРИ

Лочиннинг учарга мадори келмас,
чумчуққа масҳара.

Бир кун келадики, золим ўз бармоқларини тишлайди.

Курашиб эришилмаган ғалаба ғалаба эмас.

Ёзилган нарса авлодлар хотирасида қилинган ишдан ҳам узокроқ яшайди.

Ажал – кўрқоқларга баҳона.

Бел ушлашганда отангни аяма.

Билаги зўр – бирни йиқар,
билими зўр – мингни.

Бир таёқни синдирмоқ мумкин,
Кўп таёқни букиб ҳам бўлмас.

Бир қинга икки қилич сиғмас.

Бўридан кўрққан ўрмонга кирмайди.

От минган отасини унутади.

Ота бўлмаган, ота қадрини билмас.

Қилич ўткир бўлса-да ўз сопини кесмагай.

Той минган – от ҳам минади.

Туя минган одам қўй орасига бекинмас.

КРИПТОГРАММА

Калит сўзлар: 1. Амир Тему́р давлати рамзи – 22, 1, 19, 15, 7, 13.
2. Ўзбек кинеси экранда Соҳибқирон образини гавдалантирган актёр – 9, 8, 23, 1, 9, 9, 1, 11, 18, 1, 15, 2, 9, 7, 16.
Амир Тему́р ўғитларидан:
3. «Адоват 26, 9, 1, 14 адолат енгади».
4. «Бир калима ширин 14, 21, 12 қилични қинга киритар».
5. «Давлат ишларининг тўққиз улуши 18, 10, 3, 6, 1, 24, тадбир ва машварат, қолган бир улуши эса қилич билан бажо келтирилур».
6. Кастилия қироли Генрих III томонидан Амир Тему́р ҳузурига юборилган иккинчи элчи, «Буюк Тему́р тарихи» асари муаллифи – 18, 5, 1, 16, 2, 25, 7.
7. Пойтахтимиздаги Амир Тему́р ҳайкали муаллифи – 17, 1, 22, 22, 7, 15, 7, 16.
8. Амир Тему́р сиймосини мўйқаламда тасвирлаган таниқли ўзбек рассоми – 3, 1, 22, 2, 10, 16.
9. Зиммасига ҳарбий юриш тайёргарлигини кўриш вазифаси юкланган ўрта аср давлати мансабдори – 4, 1, 16, 7, 20, 2.
Энди чизмадаги рақамларни калит сўзлари жавобларидаги ҳарфлар билан алмаштириш орқали криптограммани ҳал этинг. Бунда Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири Абдулла Ориповнинг «Соҳибқирон» асаридан тўрт мисрани ўқийсиз.
Хусан ОРИПОВ тузди.

<p>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV BIRLASHGAN TAHRIRIYATI</p> <p>MUASSIS: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI</p>	<p>Bosh muharrir o'rinbosari – Qobiljon SHOKIROV Mas'ul kotib v.b. – Zokir BOLTAYEV Navbatchi – Furqat G'AYBULLAYEV Sahifalovchi – Rustam ISAKULOV Matn ko'chiruvchi – Gulnora SODIQOVA</p>	<p>TELEFONLAR: 231-33-88; Faks: 255-31-39.</p> <p>ISSN 2010-5355</p>	<p>Tahririyat hisob raqami 20210000900447980001, MFO 00420. ATIB «Ipotekabank» Mirobod tuman bo'limi. INN 200637499.</p>	<p>Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egasiga qaytarilmaydi. Nashrimizdan ko'chirib bosilganda «Postda»dan olinganligi ko'rsatilishi shart.</p> <p>«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi bosmaxonasida chop etildi. Korxonaning manzili: Alisher Navoiy ko'chasi 30-uy.</p>	<p>Gazeta haftaning shanba kuni chiqadi.</p> <p>Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 2007-yil 11-yanvarda 0120-raqam bilan ro'yxatga olingan. Buyurtma №S-2574. Bosilish – ofset usulida. Hajmi – 4 bosma taboq. 69987 nusxada chop etildi. Obuna raqamlari: Yakka tartibda – 180. Tashkilotlar uchun – 366. Bosishga topshirish vaqti – 22.00. Bosishga topshirildi – 21.00. Bahosi kelishilgan narxda.</p> <p>MANZILIMIZ: 100070, Toshkent, Shota Rustaveli 1-berk ko'chasi, 1-uy.</p>
--	--	--	--	--	--